

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitlér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, április 4.

Mai számunk főbb közleményei:

Vakációs politika.
A Westinghouse-gyár és a katonaság.
A rendőrség új beosztása.
Pusztító tüzek.
Színházi bombák.
Vasquez grófné póré Szendrey Mihály ellen.
Miért nincs megelégedve az újsággal?
Az aradi szegényház rejtelméből.
Aradi Képek tárlata.
A gyilkoló pietyka.
Miniszter a rendőrségen.
Tarkaságok.

Az aradi kulturpalota.

Arad, április 3

A mialatt a kulturpalota dolga be-
lefutott abba a krónikus sóhajlásba,
hogy mi mindenünk nincs nekünk,
az énekes komikusok aktuális rime-
ket rögtönöztek arról, hogy sohase
lesz meg a kulturpalota s az újságok
havonta felváltva irtak arról, hogy
meglesz a kulturpalota és még nem lesz
meg a kulturpalota. — lassanként ho-
mályos értelmű jelszóvá kopott ez a
szó s hirtelenében meg se tudnók
mondani, hogy mit vágyunk olyan
nagyban benne: a kulturát, vagy a
palotát? A legtöbben valószínűleg
az utóbbira gondolnak s abban gyö-
nyörködnek, hogy milyen szépen fogja
az a kupolás, oszlopos valami a vá-
ros külső képét emelni, különösen
madártávlatból, a vonat ablakaiból
kinézni idegen előtt. Csak már meg-
volna...

Valószínűleg meg lesz. Apponyi
Albert kultuszminiszter, aki el nem
vitatható jóindulattal becézi Aradot,
az aradi Közművelődési Ház építésére
ötvenezer koronát utalványozott s ezt
az adományát tetézni fogja még
százezer koronával, mielőtt a város
az építési terveket fölküldi. Az öröm-
hir, amelyet egy levél révén Barabás
Béla tolmácsolhat az aradiaknak, most
már azt jelenti, hogy a kulturpalota
építésének nincs akadály.

S a mialatt a megvalósítása köze-
ledik, egyre jobban érezzük, hogy
miért hiányzik az nekünk. Nem a
palota, hiszen palota épült Aradon, s
ha az ugynevezett építő-viszonyok
egészségesebbek lesznek, ezután is
fog kupolásodni. Hanem az nincsen, a
minek a kultuszminiszter helyesen ne-
vezi: a közművelődés háza.

Például ép holnap nyílik meg Ara-
don egy kiállítás, amelynek igen sok
köze van a kulturához. Az Aradi
Képző- és Iparművészeti Társulat ösz-
szegyűjtötte az aradi magán-tulajdon-
ban levő, műértékkel bíró festménye-
ket és más műtárgyakat, hogy azok
szemlélete a közönségnek szellemi
gyönyörűségére, izlésének, művészi tu-
dásának fejlesztésére és gyarapítására
szolgáljon. Hatalmas, nemcsak mennyi-
ség, de értékben is sokat jelentő anyag
gyűlt össze, amelyet alkalmasabb hely
hiján, a kereskedelmi akadémia kicsi
disztermében és egyik melléktermé-
ben kellett egybezsugorítani. Hát az

ilyen tárlatokhoz, amelyek Aradnak
már elmaradhatatlan szükségletét je-
lentik, van szükség egy épületre, a
mely erre a célra megfelelő termeket
ad, s azokban a művészi és oktató ha-
tás is jobban érvényesül.

De ez csak egyik rész. A szabadság-
harc ereiklyéinek, iratainak és nyomtat-
ványainak országos muzeuma a színházi
bérház második emeletén van, amelynek
lépcsői ugyancsak megviselik a haza-
fiak lábait, akik időnként megakarják
nézni. Ugyanott van a város egyetlen
nagy közkönyvtára. A városi képtár
a főispáni és polgármesteri hivatalt
diszítik, amely helyiségek a nyilvá-
nosság számára természetesen nem
állanak rendelkezésre. Az irodalmi
előadásokra a város tanácskozó ter-
mét kéri kölcsön, a munkásgimnázium
gyerekpádok között kuksol, a ké-
szülő etnografiai muzeumnak egyál-
talan nincs helye, — mindezek egyre
jobban érthetővé és érezhetővé tették
a közművelődési ház szükségét. A
kulturának nem volt palotára szük-
sége, hogy megszülessen és hogy fej-
lődjék. De miután megvan, minden-
esetre megérdemli, hogy a maga fő-
dele alá jusson s ne legyen kényte-
len kölcsönlakásokban, albérlésben és
hivatal-szobákban meghúzódni. Ha
házat kap a szórakozás, akkor erre
jogcímet tarthat a művelődés is, kü-
lönösen, ha ez egyben az ország ke-
gyeletének muzeumát is magában fog-
lalja.

Egy komoly elhatározás.

Írta: Ujvári Péter.

Mészáros Mari egyszer csak odaállt az
anyja elé és azt mondta, neki nem kell senki
más, csak Csetneki Géza.

— Az a semmiházi? — kérdezte Mészá-
rosné harapósan.

— Az, — felelt a leány dacosan.

— Az a sápkóros?

— Az.

— Es miből fogtok megélni, ha nem va-
gyok indiszkrét?

— Van hivatala.

Mészárosné nevetett. Fölért ez a nevetés
akár egy nagy zokogással is. Ő tudta, mennyit
ér Csetneki Géza hivatala. Kétezer korona és
lakáspénz.

De Marival nem lehetett okosan beszélni.
Mari a dívánhoz feszítette picinyke lábát, be-
gombolta a negyven koronás cipőt és mosoly-
gott. Mert ő nem tudta, mennyit ér Csetneki
Géza hivatala és boldog volt. Aztán az anyjá-
hoz szaladt, megölelte, megcirógatta és körül-
hizelegte, mint egy kis madár:

— Ugyan ne tolongozz, anyus. Hi-zen
olyan édes. Olyan, olyan poétás, ugy-e?

Neki azért tetszett Csetneki Géza, mert
ugy festett, mintha költő volna, noha valójában
könyvelő volt a Billig és társa cégnél.

Mészárosné nem szerette a bizonytalan
helyzeteket és azért már másnap így szólt a
leendő vejéhez:

— Csetneki ur, én anya vagyok és nekem
kötelességeim vannak. Nekem az a kötelessé-
gem, hogy őszinte legyek és én megmondom
magának, hogy maga nekem nem tetszik. Maga
is őszintén beszélhet velem.

Csetneki G. a dühös volt, de azért mégse
volt elég bátorsága ahhoz, hogy őszinte le-
gyen. Pedig örömet odaadta volna érte az
újévi renumerációjá, ha szemébe vághatta
volna ennek a kemény asszonynak, hogy ő se
tetszik neki, de egy csöppet se.

— Mit gondol Csetneki ur — folytatta
Mészárosné — meg tudnak maguk élni abból
az ezerhatszáz koronából?

— Kérem, az kétezer korona.

— Ugy? A fürdő-költséget is a háztartási
költséghez számítja?

— Micsoda fürdő-költség?

— Hát a magáét — csattant fel Mészá-
rosné. — Hiszen maga legalább kétszáz forintot
fog elkurázni évenként.

Csetneki tiltakozott, ő olyan egészséges,
mint a makk, csak egyszer volt fogfájása, de
a fogfájás nem betegség és néha fáj a feje,
ami a szellemi megerőltetéstől van. A szellemi
munkások beiegsége ez.

— És én kérem, szellemi munkás vagyok
— vágta ki kevélyen a büszke szót.

A veszedelmet nem lehetett elhárítani és
mivelhogy Mészárosné nem szerette a bizony-
talan helyzeteket, hát belenyugodott, hogy a
fiatalok hivatalosan is megtarthassák az el-
jegyzést

Csetneki Géza boldog volt és a boldog em-
berek elbizakodottsága kevélykedett az arcán.
amikor másnap a korzóról hazaigyekezett. Olyan
érzése volt, hogy irigykedve néznek rá az embe-
rek és azt mondják:

— Nini, a Mészáros-lány vőlegénye.

Hát hiszen irigyelték is miatta, mert nincs
annál szebb, édesebb teremés a világon és
valóban érthetetlen csoda, hogy a sok fiatal
ember közül éppen őt akarta.

— Isteni végzésre engedelmeskednek ilyen-
kor a leányszívek, gondolta és megállt egy
butor-kirakat előtt. Mennyezetes ágy volt a
kirakatban, a műipar remekéül állította ki a
kereskedő.

— Szép ágy — mosolygott Csetneki fa-
nyarul — tudja, ki micsoda elhervadt, fáradt
szépségnek készült. A mi kis szobánkban el
sem férne.

Az ablakhoz nyomta a fejét, hogy a boltba
nézhessen. Hátha meglátott olyan ágyat, amely
nekik való volna. Csakugyan meglátott olyat.
Egyszerű ágy, de csinos, kényelmes. Jó lesz
elheverészni rajta.

Es már látta is magát, ahogy az ágyban
hever. Csak ő fekszik benne. Mari az ágy szé-
lén ül és hideg ruhával borogatja a fejét. Olyan
jó érzés az, mikor finom, puha keze forró hom-
lokát érinti.

A kirakatban sürrögött valami. Egy pohos
darázs röpdösött nagy kényesen a mennyezetes
ágy körül, aztán kemény koppanással az ab-
laknak szaladt. Csetneki, aki elmerült az álmo-

Es ha eddig is, szegényes eszközök mellett fejlődni tudott az aradi kultúra, a Közművelődési Ház bizonyára nagyobb erőt ad a törekvéseinek s új tervek, új eszmék megvalósítására fog ösztönzést, alkalmat adni. Amit ma talán félfrázisként használunk: a *kulturális gépezet* neve illesse meg igazán Aradot s a közművelődés házából kiáradó tudás, világosság és fejlett gondolkodás vigye Magyarországnak népének ezt a részét a huszadik század ösvényeire előre.

Vakációs politika.

Érdekes nyilatkozatok.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, április 3

A tegnapi minisztertanács után teljes csend állott be a belpolitikában. Miniszterek és képviselők pihenni mentek, úgy hogy a nagy hetet politikai incidensek nem igen fogják megzavarni.

A tulajdonképeni akció a bankkérdésben mindjárt husvét után fog kezdődni. Függetlenségi képviselők beszélnek, a dolgok a bankkérdésben úgy fordultak, hogy gyors döntésről nem igen lehet szó. A legújabb kormánytaktika szerint a döntést lehetőleg ki kell tolni, mert csak így lehet kilátás arra, hogy a függetlenségi párt zöme megnyerhető legyen annak a legújabb tervnek, hogy a közös bank szabadalma néhány nemzeti módosítással 1917-ig meghosszabbíttassék. Mert Wekerle most ezt a megoldást forszírozza, minthogy az osztrákok a kartellbankot nem fogadják el, az önálló bankot pedig se a király, se pedig a hatvanhetesek nem akarják.

A függetlenségi párt egyik alelnöke, aki nem tartozik Justh hívei közé, a következőket mondotta egy újságírónak a bankkérdés állásáról:

— Kossuth, ha egészsége megengedi, e hó 13-án vagy 14-én fog Bécsbe utazni, hogy a király előtt kihallgatáson megjelenjen. A párt vezére fel fogja tární a felség előtt a politikai helyzetet és utalni fog arra, hogy a válságot csak az önálló bank felállításával lehet meg-

oldani. A király április hó közepén Budapestre fog jönni és itt több politikust fog meghallgatni. Gyors döntés nem lesz, azt mondhatom. Az önálló bankot semmiesetre sem fogjuk megkapni, de a válságnak könnyen lehet az az eredménye, hogy a király egy koalíción kívüli államférfiut, például Lukács Lászlót, biz meg a kormányalakítással. De valószínűbbnek tartom azt, hogy Wekerlének sikerülni fog egy kompakt többséget teremteni, a közös bank szabadalmának 1917-ig való meghosszabbításához. Az bizonyos, hogy a döntő pillanatban Justhéknek és Hollóéknek alig lesz 15—20 emberük. Énismerem a párt hangulatát. Kossuthnak csak nyilatkoznia kell és vele megy a párt és az ország.

Tudvalevőleg Lukács Lászlóról azt írták, hogy Bécsben járt és audiencián volt a királlyal. Ez alkalomból politikai körökben sokat beszéltek a régi szabadelvűek akciójára lépéséről. A hírek eljutottak Lukács Lászlóhoz is, aki azonban — mint köztudomásu — megcáfolta a rávonatkozó híreket. A régi szabadelvűekre vonatkozólag egy hírlapíró előtt ezeket mondotta:

— A régi szabadelvűek nem is gondolnak arra, hogy akciójára lépjenek. Míg a koalíció emberei konszolidált viszonyokat nem teremtenek, különösen pedig míg a választói reformot és a létszámemelést meg nem csinálták, szó sincs akciójára lépésről. Ha meglesz a létszámemelés, akkor igenis részt kívánunk a gyakorlati politikából.

A szerb vámháza u Fővárosi tudósítónk jelenti: Belgrádi távirat szerint a szerb kormány a minisztertanács határozata értelmében eleget fog tenni Ausztria-Magyarország meghívásának, hogy vele a kereskedelmi szerződések megkötése tárgyában tanácskozásokat kezdjen. Azt hiszik, hogy a delegátusokat a husvétüi ünnepek után Bécsbe küldik. Első delegátusként Popovics Mihály volt minisztert, jelenleg vasut-igazgatót emlegetik, aki régebben közreműködött a kereskedelmi szerződések megkötésénél. Jól informált körök azt hiszik, hogy a szerb kormány az állatkontingens felemelését fogja köve-

telni, de remény van arra, hogy a nehézségek a tárgyalások során el fognak simulni.

A Westinghouse-gyár és a katonaság.

Kifogások az építés ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 3

Másfél esztendei vajadás után eljutott oda a mi gyáralapítási akciónk, hogy az első gyár: a Westinghouse-gyár létesülhet Aradon. Most, hogy az idő kedvezőre fordult és az építkezéseket megkezdhetnénk, értesülésünk szerint újabb akadályokat gördítenek a gyár alapítása elé olyan részről, amely a város gazdasági fejlődését nem tartja szem előtt: a katonaság részéről.

A törvény szerint az alapítandó gyár zomszédaait az építkezés előtt helyszíni szemlére kell összehívni, amelyen felszólítják őket, hogy adják elő észrevételeiket, van-e kifogásuk a létesítendő gyár ellen, történik-e a gyár létesítésével birtokháborítás vagy szolgálat-sértés.

A Westinghouse-gyár ügyében április hó 6-án lesz a helyszíni szemle. Meghívást kapnak erre a város, a vaggongvár, a gyermekmenhely, a cs. és kir. huszárezred parancsnoksága, a honvédhuszárságot parancsnoksága és az államásparancsnokság, mint a temesvári hadtestparancsnokság képviselője.

Kifogást — mint értesülünk — egyedül a katonaság fog emelni. A közös- és honvédhuszárok ugyanis már régóta gyakorló ténnek használják a vásárteret, amely a város tulajdona s amely nincsen gyakorló-térül kijelölve. Eddigélé azonban nem voltak érdekösszeütőkzések s így a város nyugodtan türe, hogy a lovasság gyakorló-térnek használja a vásárteret.

A gyáralapítással kapcsolatban a lovasság most felveti az érdekösszeütőkzés minden jog-alapot nélkülöző kérdését. A katonaság azt hangoztatja, hogy neki joga van a vásárterhez, mert azon már régóta tart gyakorlatokat s így jogainak csorbitását látván, ha a gyár a vásárterre épülne.

Hogy ez a jog mennyire alaptalan és fiktív, azt nem lesz nehéz bebizonyítani.

Mindenekelőtt azt kell konstatálni, hogy a vásár-tér a város tulajdonát képezi. A közös-huszárság pedig csak bérlője a huszárlaktanyának, amelynek tulajdonosa Aradvármegye. A huszárság tehát olyan területre vándikál magának haszonélvezeti jogot, amely nem annak a

dozásban, felriadt és ijedten kapta el a fejét az ablaktól. Dühös volt magára. Miféle bolond gondolatok ezek? Igaz, hogy most fáj a feje, de ez nem csoda, hiszen a szellemi munkás könnyen megerőlteti az agyát.

Az ebédnél szótlan volt. Pedig egész délelőtt készült erre az ebédre és elhatározta, hogy ezen az ebéden a mamát is meghódítja, olyan szellemes lesz.

— Mi baja? — kérdezte Mari aggódalmasan.

— Semmi. — mosolygott Géza, — csak boldog vagyok és... és a fejem fáj.

— És maga ezt olyan nyugodtan mondja, — támadt rá Mészárosné. — Volt már a doktornál? Mert nem volt a doktornál? Ha az ember vőlegény és beteg, kúraltassa magát. Persze, maguk férfiak nem gondolnak arra, hogy ha a férj beteg, azt az asszony szenvedni meg. Szeretném tudni Csetneki ur, mit csinálnak majd maguk azzal az ezernégyszáz koronával, ha beteg lesz.

— Kerem, az nem ezernégyszáz korona, hanem kétezzer korona, — tiltakozott Csetneki önérvényesen.

— Igen, ha nem kellene patikára.

Csetnekiben forrt a vér, de türtőztette magát. Az ilyen anyós-malie a nem érdemi, hogy az ember bosszankodjék miatta. Ostoba és nevetséges ez az örökös rémlátás. De miért is akarja erőnek erejével betegnek tenni meg. Mikor ő nem beteg, mikor soha sem is volt. Hiszen inkább duzzad az egészségtől.

Az üzletben is rosszkedvű volt és Billig ur, a főnök azt mondta neki:

— Hallja, Csetneki, ha maga beteg, lépjen ki. Az én drogériámban a legerősebb cikk az élet-elixír. Ha maga ilyen pofával ül itten, akkor a fene se hiszi el, hogy a Billig féle elixír a legjobb elixír a világon és én hiába fizetem a rengeteg hirdetési díjakat.

Kevés hűja volt, hogy Csetneki nem vágta Billig Mór fejéhez a főkönyvet. Hát már ez a barom is betegnek nézi? Mi az ördög leli az emberek, hogy betegnek nézik? Ez a nyomorult kis fejfájás csak nem betegség.

Üzletzárás előtt hozzálépett a legidősebb segéd, Braun ur, a Billig és társa cégnél az elixír titkanak egy tlen ismerője, ennél fogva nagy tekintély. Braun ur roppant jószívű ember volt.

— Kolléga — mondta Csetnekinek — adok egy jó tanácsot. Öreg családapagyok, nekem van tapasztalatom. Ha az ember családot alapít, akkor a legrosszabbra kell gondolnia. Az ember észre sem veszi és egy falca gyerek bög a szobában. És a gyerek éhes, a fizetés meg kicsiny. Egy falat kenyér nem sok, de négy, az már nem kevés. Aztán cipő, meg ruha is kell. Aztán gyűn a mandula-lob, meg a kanyaró, meg a fültőmirigy-daganat. És ha nem gyűn a skarlát, hát szerencsésnek mondhatja magát. De a skarlát gyűn, mert a szegény ember nem szerencsés. Aztán beteg lesz az asszony és beteg lesz az ember. A félfizetés elmegy a

patikára. Kolléga, jó tanácsot adok: iratkozzék be a betegsegítőbe.

Csetneki nagy erővel csapta le a főkönyvet a pulpitusra és Braun urnak csak annyit mondott:

— Marha!

Aztán elrohant. Egész éjszaka nem aludt. Le lehunyta a szemét és mosolyogni igyekezett és próbálgatott álmodozni. Maga elé idézte Marit, amint szalagos, uszályos hálóköntösben derűsen és nesztelenül lépked a szőnyeges szobában. Ragyogott róla a tavaszi fiatalosság. De egyszer csak lemosódott róla a pirosság. Fialtnak, mosolygónak akarta látni, de az agya nem engedelmesskedett. Az agya másminőnek rajzolta az asszonyát. Mari arca lesaványodott, a karja is vékonyabb lett és a karján egy sárga fiucska nyafog. Azt határozottan tudta, hogy fiucska és hogy sárga, azt is látta. Ez a szörnyű kép felbőszítette, szinte tépte az idegeit. Dühösen ugrott le az ágyról, fel-alá szaladgált a szobában, két kezével a halántékát szoritotta és káromkodott. Aztán a mosdószekrényhez ment, a laborba beledobta a törülközőt, megmártotta a hideg vízben, kifacsarta és a homlokára teregette. Egy félóra múlva már úgy aludt, mint a tej és reggelre vidáman és fejfájás nélkül ébredt fel. Az üzletben bosszánatot kért Braun urtól a tegnapi gorombaság miatt. Braun ur megnyugtatta, hogy nem haragudott meg miatta, de ha jól akar, kövesse tanácsát.

Csetneki most nem haragudott. Braun ur-

jogi személynek a tulajdona, akivel szerződéses viszonyban áll. A közös lovasságnak különben is a laktanya mögött elterülő rét van kiszemelve gyakorló-tér gyanánt és hogy eddig a vásár-téren gyakorlatozhatott, azt csak a város nagylelkűségének köszönheti. A honvédhuszár osztály gyakorló-tere pedig a császári erdő alatt levő nagymező, az ugynevezett lóverseny-tér. Tehát, mint a fentiekben kitűnik, a katonaságnak semmi jogos érdeke nem forog kockán, ha a Westinghouse-gyár odakerül a vásártérre.

Pusztító tüzek.

Veszprém lángokban. — Kigyuladt vasuti raktárak.
— Elpusztult gyártelep.

— Távirati tudósítás. —

Arad, április 3.

Ma három helyről is kaptunk jelentést arról, hogy tűz pusztított, amelyet súlyosított az országon végigszáguldó szélvihar. A legnagyobb rombolást Veszprémben vitte véghez a tűz, amely husz nagy épületet, köztük a róm. kath. templomot, ugyszólván teljesen elhamvasztotta. A tüzet még mindig nem sikerült tökéletesen eloltani, a vihar folyton hordja az égő zsarátnokokat. Sátoraljaujhelyről is nagy tüzet jelentenek. Ott több vasuti raktár égett le. Budapesten pedig egy vegyészeti gyárat hamvasztott el félig a tűz.

Részletes tudósításunk a tüzekről, itt következik:

(Veszprém veszedelme.)

Veszprémbe ma éjfél felegykor tűz keletkezett a római katolikus templom közelében lévő egyik házban. A városban óriási szélvihar dühöngött és a lakosság nagy része kétségbeesve futott ki az utcára, amint a harang kongását meghallották. Benkő Gyula tűzoltó főparancsnok a tűzoltósággal megjelent a tüznél. Mire odaértek, már a szomszédos papnevelő intézet teteje is lángokban állott. Ugyanis a Bakony felől még erős szélvihar keletkezett, amely miatt a lakosság kétségbeesése nagyon megnövekedett. Hamarosan az összes harangokat félreverték és a közeli házakban megkezdődött a

lakosság kihurcolkodása. Növelte a retteget az a körülmény, hogy tizenhat évvel ezelőtt ugyancsak áprilisban ugyszólván az egész Veszprém-városa leégett.

A tűzoltóság a gyorsan érkezett katonasággal együtt azonnal a papnevelőintézetben lévők megmentéséhez fogott. A legkritikusabb pillanatban sikerült a kispapokat egy ingben kimenteni. A tűz közben rémes gyorsasággal terjedt. A szél a lángokat áthordta a kanonokság épületére, majd Rédey Gyula, Palotai Ferenc, Köller Pál és Roda István pápai prelátusok háza gyuladt ki. Alig pár perc múlva lángban állott Králik Kálmán püspök palotája is.

A veszélyt növelte az a körülmény, hogy a tűz nemcsak kívül pusztította az épületeket, hanem a lángot a vihar besodorta az udvarokba és becsaptak azok a lakások belsejébe is. A zürzavar így rémületes volt, mert a belső berendezés megmentésére nem is gondolhattak, hanem mindenki saját életét igyekezett menteni.

A lángok csakhamar átesaptak a várból lévő Ferenc-rendi templomba is, amelyben a harangok a szó teljes értelmében megolvadtak. A szél ekkor irányt változtatott és a lángokat a csaltos erdő felé vitte, ahol már nem vihetett olyan nagy pusztítást véghez. A tűzoltók emberfölötti munkát végeztek és sokan közülük meg is sebesültek. Néhány óra múlva csillapodott a veszedelem és meg lehetett állapítani, hogy milyen házak pusztultak el teljesen. Elhamvadt a már említett papi épületeken kívül Rutter Anna és Imre György háza. A tűz hajnal felé ismét feltámadt és az ugynevezett Jeruzsálemhegyen pusztított. Reggel 8 órára elmult a nagy veszedelem. Csak itt-ott füstölgött egy-két ház. De a tűz tovább terjedéséről ekkor már szó se lehetett. A tűz még késő este se aludt el teljesen, mert a romok között sok helyen látszottak tüzes, füstölgő gerendák. Este pontosan megállapították a kárt is. Teljesen elégett husz épület. Ebből tizenegy egy és két emeletes ház. A kár meghaladja a fél millió koronát.

(Elhamvadt hadi felszerelés.)

Sátoraljaujhelyről táviratozzák, hogy a vasuti raktárak közül hat kigyuladt ma reggel.

A tűz a raktárak mellett lévő farakományoknál keletkezett és átesapott azokra az épületekre, amelyekben katonai felszerelések voltak. Az erős szélvihar szerencsére a Bodrog folyó felé viszi a lángokat. Ha ellenkező oldalra szállna a szikra, a város nagyrésze leéghetne. A raktáraktól nem messze petróleumgyár van, amelyben 100 vagon benzin van. Attól félték, hogy ez fölrobban, de szerencsére nem következett be.

Délutánra sikerült eloltani a tüzet, amelynek oltásához is lokomotív hordta a vizet. Megállapították, hogy a veszedelmet egy mozdonyból kiszálló szikra esemő idézte elő, amely a faraktárat fölgyújtotta. A kár több százezer korona.

(Kigyuladt gyártelep.)

Budapestről jelentik, hogy ma délből a Kollár és Társa-féle vegyészeti gyár kigyuladt. A tűzoltóság nagy apparátussal fogott az oltáshoz, amelyet a szél megnehezített. Tölőlétrát és gőzfeszítőt alkalmaztak s nagy erőfeszítéssel délután három órára sikerült a tüzet lokalizálni. Hogy miképpen keletkezett a tűz, még nem tudták megállapítani. A kár hozzávetőleges számítás szerint százezer korona.

TANÜGY.

(—) A **Haladás** aradi tanügyi folyóirat áprilisi száma gazdag tartalommal jelent meg. Keszler Károly tanítéképző tanár folytatja érdekes tanulmányát, Deák Sándor A magyar nyelv című cikkében beszédünk magyartalanságára figyelmeztet, Wiesenbacher József a népiskolai tornajátékokról mond el hasznos dolgot. Freund Bernát a népiskola módszerének szelleméről értekezik. A polgári iskolai tanárok sérelme s egyéb aktuális közlemények teszik a lap tartalmát változatosná. A lapot Czobor Ottó szerkeszti, Jágusz J. és fia könyvkereskedésben kapható.

(—) A **munkás-gimnázium** bezárása. A Kőcsény-egyesület legfiatalabb alkotása: a munkás-gimnázium pénteken este fejezte be első évfolyamát. Novemberben nyílt meg a népművelő intézmény, melybe száznál több munkás iratkozott be. Ezek közül mintegy 70 rendszeren eljár a hetenként kétszer, este 8–10-ig megtartott előadásokra. Ezek most megkapták az iskolalátogatásról az igazolványt, melyet Somogyi Gyula dr. igazgatótól kívül mint előadó tanárok aláírtak még Herman Károly dr., Keszler

nak alapjában igaza volt. Ha valaki családot alapít, illik, hogy komolyan számoljon az eshetőségekkel. Végre a legegészségesebb emberrel is megeshetik, hogy meglepi valami kis nyavalya. Miért vigye a patikába a drága pénzt, mikor fizethet érte a betegsegítő.

Délig egészen megbarátkozott az ideával, sőt hozzá kapcsolt egy másikat is. Ha az ember gondolhat a betegségre, gondoljon mindjárt a halálra is. Braun úrnak igaza van. Aki családot alapít, készüljön el a legrosszabbra. Egészen bizonyos, hogy ő nagy kort fog elérni, mert az apja is megöregedett volna, ha nem lövi magát agyon a szanatóriumban. De az apja az egészen más volt. Az apja tönkrement és az édes anyja szanatóriumba vitette, mert, ha nem viszi oda, akkor börtönbe dugják a hitelezők. Neki, hála istennek, nincsenek ilyen tragikus kilátásai. O szellemi munkás és nem menet tönkre. Se a szanatórium, se a börtön nem fenyegeti és nagyon logikusan gondolkodik, ha öreg kort jósol magának. Mindazonáltal jobb, ha az ember a legrosszabbra gondol. Sokszor éppen a duzzadó egészség öli meg az embert. A vérbőség is megölheti az embert. És mi lesz Marival, ha meghal. Vagyont nem tud gyűjteni a Billig és társa fizetéséből, maradna hát utána egy éhez, nyomorgó özvegy és talán négy-öt gyerek is.

Szegény Csetnekin végigfutott a hideg, mikor ezt a szörnyűséget elgondolta. De hamar legyőzte a rossz érzést, mert a feje nem fájt, nagy erőt és egészséget érzett magában és az egészséges ember megengedheti magának, hogy

olykor kellemetlen dolgokról is elmélkedjék. Az egészséges ember kevély elbizakodottsággal lepkedett az utcán. Ma nem volt ebédre hivatalos Mészároséknál az idejével tehát szabadon rendelkezett. Az egyik biztosító intézménynél volt egy régi barátja, Göresön Adolf, ez kereste fel.

Barátom, — szolt, mikor Göresön egy puha fotelbe ültette, — kitaláld e, hogy miért jöttem!

— Majd megmondod.

— Nohát, vélegény vagyok.

Göresön egy szivaros dobozt vett ki a fiókjából, kiválogatott belőle egy szivart, amely a legvastagabb volt, annak levágta a végét és mosolyogva kínálta meg vele Csetnekit.

— Nos, sejtet-e már? — kérdezte Csetneki mosolyogva és kényeskedve eregette a vastag szivarból a füstöt.

— Sejttem, — bólintott Göresön mosolyogva.

— Ugy van, — folytatta Csetneki. — Biztosítani akarom magam. Tízezer korona, barátom, tízezer. Nem jól teszem? Én azt hiszem, ez kötelesség, ni? Mikor az ember családot alapít, legjobban teszi, ha mindjárt a legrosszabbra gondol. És ilyenkor cselekedni kell. Valami méltó, nagy elhatározást kell kieszelni és cselekedni. Én cselekszem.

Elbizakodott mosolylyal nyújtózkodott a kényelmes fotelben. Mind a ketten mosolyogtak. Göresön már régen nem csinált ilyen könnyen üzletet.

— Velem jó üzletet csinálsz, — nevetett Csetneki — mert én sekiég fogom fizetni a díjakat.

— Göresön egy kenyékes üveget vett ki a szekrényéről.

— Hiába, Görs, te mindig komoly ember voltál. Az egész életed merő kötelességteljesítés. Tehát tízezeret mondjad, ugy-e?

— Azt hiszem annyit mondtam. Nem lesz sok?

— Kérlek, — mosolygott Göresön — akinek olyan jövedelme van, mint neked.

— Ót perc alatt ki vett állitva a szerződés és az ajánlat.

— Tehát, holnap két óraker. — figyelmeztette Göresön Csetnekit, mikor elbucszott.

A doktor pontos ember, otthon légy. Holnap megvizsgál és nyolc nap múlva a zsebedben van a kötvény.

Csetneki boldogan ment aznap menyasszonyához. Érezte, hogy nagy és szent kötelességet teljesített és ez jól esett neki. Annak a gondolatnak is tudott örülni, hogy milyen szemeket mereszt majd a mama, amikor a dolgot megtudja. No, erről a gyönyörűségről nem fog lemondani. Ha is terelte a beszédet ebéd után:

— Igaz is, édes mama, mennyit kapott a biztosítótól, mikor a papa meghalt.

— Semennyit, felelt a mama mogorván.

— Mészáros nem volt biztosítva.

Istenem, milyen könnyelműség. — sópáncodott Csetneki jezsuitai szánakozással. — Nem értem, hogy vannak emberek, akik nem törődnek a családjukkal.

Károly, Schmidt János dr. és Szöllősi István. A pénteki záróelőadáson nagyszámu munkáson kívül megjelent az államvasutak aradi üzletvezetősége részéről Valkányi Rezső dr., Leskó Sándor dr., Homonnay Nándor állomásfőnök és Wolter Ede raktárfőnök. Mintán Szöllősi István összefoglalta a magyar fogalmazásból elméletben és gyakorlatban tanultakat és a Kölcsey-egyesület nevében jelezte a munkásoknak, hogy a munkásgimnázium ősszel folytatni fogja a munkások által is szeretettel végzett munkát, Somogyi Gyula elismeréssel adózott a munkásoknak a kitartó munkáért, a Kölcsey-egyesület támogatására szívesen odaállott egyeseknek és intézményeknek, köztük a M. A. V. aradi üzletvezetőségének. Erre Valkányi Rezső dr. lelkes szavakban emlékezett meg a munkásság javára szolgáló intézményről és köszönetet mondott a Kölcsey-egyesületnek és a tanároknak. A munkások háláját Culmann Dezső fejezte ki.

SZÍNHÁZI BOMBÁK.

— Fővárosi levél. —

*

(Negyedmillió operett.) A magyar szerzők ujabban nem panaszkodhatnak. Ha jó darabot írnak, ép úgy bejárják a kerek földet, akár csak Bernstein vagy Bataille. Az Őrdög már átevezett az európai szárazföldről a ködös Albionba; a közeli napokban London egyik legnagyobb színházán fogják bemutatni Molnár Ferenc világhírű darabját. Maga a szerző már hetekkel ezelőtt elutazott Londonba, hogy a színházi előkészületeket személyesen vezesse.

Elközben hamburgi és berlini színházakon a Tatarjárás próbái folynak. A jövő hetekben lesz odakünn a Tatarjárás bemutatója és a nagy siker után, amely e örelátható, százharminc német és ötven osztrák színházon indul diadalutjára Kálmán Imre és Bakonyi Károly pompás operettje. A berlini bemutató érdekessége egy magyar vendégszereplés lesz, amelyről sárga irigykedéssel beszélnek a rosszmájú bohémkörökben. Sarkadi Aladár, a Vigszínház nagyjövője, fiatal művészt, aki csak pár év előtt került föl az aradi színházról Budapestre, vendégszereplésre hívták Berlinbe, ahol a Tatarjárás tartalékos hadnagyát fogja játszani, az öreláthatóan nagyszámu és zajos estéken.

Külföldi körutra indult Szirmai Albert és Rajna Ferenc bájos operettje, a Tancos huszá-

rok is, amely szintén Bécsben tart első stációt s onnét indul a német színházokra. A szerzők már megkötötték a szerződést a berlini impresszárióval. Színházgatók kiszámították, hogy a Tatarjárás, ha csak az eddig kötött szerződések jövedelmét learatja, a szerencsés szerzőknek fejenként több mint százezer forintot hoz, úgy, hogy egy negyedmillió rekord fogja starthoz kísérni a magyar operettet. De a Tancos huszárok anyagi haszna se megvetendő. Körülbelül százezer forintba takaríthatják.

*

(János után Jánoska.) A Király-színház szezonvégi újdonsága a Jánoska című operett lesz, amelynek szövegét Martos Ferenc, zenéjét Jacobi Viktor írta. A próbák már folynak, szerencsés auspiciumok között, mert az augurok azt jövendelik, hogy Kukoricza János emlékeztető sikere után lehetetlen a János jegyében megbukni. Jánoskát máris adoptálta Beöthy László, a gyámapa, Kukoricza János fiának és a kis újszülött részére ép olyan fiatal mátkát is szerzett már, a tíz éves kis Ferenczy Anna személyében, akit Nagyváradról hoznak Budapestre. Csodagyerek hírében áll; nagyszertűen hegedül és táncol és a szezon végén föl fogja villanyozni a legöregebb színházi ruákat is.

*

(Roda-Roda.) Az impozáns újságírói estnek külön látványossága volt Fall Leó, a híres bécsi komponista, a Roda-Roda, a házassági csereberéiről és ötleteiről világhírű író. Mikor az estélyen az énekszámok gyönyörködtették a publikumot, Roda-Roda egy újságíró társaságban egy pohár vizet hozatott az asztalára és türelmetlenül várt.

— Hova készül mester? — kérdezték tőle németül a kollégák. — Hiszen ön a felolvasók között szerepel.

Tört magyarsággal csak ennyit felelt Roda-Roda, a pódiumra mutatva:

— Én, Roda-Roda, megyek oda-oda.

Fall Leó állandóan a nők körül forgolódott. A kopasz fejű, kissé elhízott zenésztől köztudomású, hogy kizárólag a szép nők miatt jár Budapestre.

*

(Rózsahegyi szindarabja.) A Nemzeti Színház kedves művészenek, Rózsahegyi Kálmánnak civil felesége, az épp oly bájos és nagytehetségű Rózsahegyi gondolt egy nagyot és merészet és szindarabot írt. Már a címe tetszeni fog a romantikus leányoknak és az ellágyuló asszonyoknak. Az ideál. De ugy látszik, hogy az érdekes cím, sőt ami alatta rejtőzik is: a dráma maga a komoly kritikások tetszését is megnyerte. Tóth Imre, a Nemzeti igazgatója is a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott a darabról és természetesen visszaadta az íróknak, ezzel a jellemző megközlással:

— Drágám, ez egy nagyon jó darab. Vigye a Vigszínházhoz!

Rózsahegyi szót fogadott. A Vignél Faludi megkérdezte tőle:

— Próbálkozott vele a Nemzetinél? Mért nem viszi oda, hisz ott — otthon van.

— Benyújtottam, de Tóth Imre nem fogadta el, — felelte az asszony.

— Akkor el van fogadva, — jelentette ki Faludi.

*

(Ő már adott!) A gyerekek is tudja, hogy pesti gyermeknapon kis kokárdákat lehetett vásárolni öt koronáért, ezzel a fölírassal: „Ne bántsd, ő már adott.” Ezzel a további jótékony ostromot vissza lehetett verni.

Az egyik utcasarkon egy híres színésznek képviselte az elhagyott gyermekek érdekeit. Alább kiderül, hogy őt ezuttal nem lehet megnevezni. Két mágnás haladt el az urnája előtt. Az egyikről köztudomású, hogy szeret színésznőkkel foglalkozni. A barátja biztatta, hogy álljanak meg egy szóra és udvaroljanak a szép művésznőknek.

— Nem, nem, menjünk tovább! — felelte egykedvűen a másik.

— De, Kálmán, nézd, milyen szép!

— Ugyan ne bántsd kérlek — szólt most Kálmán gróf idegesen — hiszen ő már adott.

MULATSÁGOK.

(=) A magyarországi munkások rokkant és nyugdíj-egylete borosjenői (98-ik) fiókpénztára április hó 11-én, húsvét vasárnapján — külön segélyezési alapja javára — a Polgári Olvasókör nagytermében zártkörű táncigalmat rendez.

— Maga talán fog törődni a családjával? — kérdezte Mészárosné epésen.

— Hogy fogok-e? Elhiszem. Már most is alig tudok aludni a gondtól. Az éjszaka elhatározom, hogy biztosítom magam és ma már meg is tettem. Kettőkor jön az orvos és megvizsgál, azért sietek.

A hatás óriási volt. Mari megcsókolta, a mama pedig majd átszurta a tekintetével, olyan dühös volt.

Fütyörészve ment a lakására. Az anyósán vett diadal valóssággal megrészegette.

Pontban két órakor megjelent az orvos. Csetneki levetkőzött és az orvos tetőtől-talpig megvizsgálta.

— Ez aztán az egészség, mi? — dicsekedett Csetneki.

Az orvos nem felelt, hanem megkopogtatta a térdét egy kalapácsal, aztán tett hozzá ezer kérdést, amire válaszolnia kellett, holott ő rá nem is tartoztak. Hogy hány testvére van, milyen korban és milyen betegségben haltak meg? Hát az édes anyja, hát az édes apja? Volt-e a családban tudóbajos/alkoholista, agybajos?

— Ugy? — nyújtotta a szót az orvos. — Hát az édes papája öngyilkos lett? Szanatóriumban, azt tetszett mondani?

— Bizony ott. Szegény nem tudta túlélni a bukását.

Az orvos elkészült. Csetneki türelmetlenül várta a nyolcadik napot. A nyolcadik nap el is következett, de a kötvény nem érkezett meg.

Se a tizedik napon, se a huszadikon. Az intézet hanyagsága türelmetlenné tette és ingerelte. Azután restelte is a dolgot, mert Mészárosné többször követelte a kötvényt.

— Majd bolondok lesznek. — adta le ilyenkor a véleményét. — Maga talán azt hitte, hogy jó ilyen üzletre, mi? Persze. Ezerkétszáz korona és tizenötezer korona biztosítás. Nem is rossz.

Csetneki ilyenkor azt hitte, hogy a düh megő jti. Az agyában veszettül lüktetett a felháborított vér és ugyancsak erőlködni kellett, hogy goromba ne legyen. De alattomban igazat adott az asszonynak. A biztosító intézet, úgy látszik, nem veszi komoly felnek. Ez a fellevés úgy sértette, mint az arculesap s. Igaz, hogy a fizetése nem sok, de lehet még több is és aztán ő komoly becsületes, ember és ha kötelességet vállal, hát akkor pontosan és lelkiismeretesen teljesíti.

Mikor már letelt a harmadik hét, nem tűrtözte tovább magát. Felrohant Göröcsön-höz, szinte belebukott a hivatalába. Göröcsön roppant fanyar képet vágott, mikor meglátta.

— Nem lehetett, — mentegető zött.

Csetneki nagy szemeket meresztett.

— Nem? Azt hiszitek, hogy nem fizetnek?

— Nem azért.

— Hát miért nem?

— Kérlek, Géza, ne feszegessük.

De csak feszegessük, tudni akarom. Végre is én kereskedő vagyok és a biztosí-

tás üzlet. Jogom van tudni, miért nem fogadtátok el az ajánlatomat?

— Ugyan, — kérlette Göröcsön, — hagyjuk ezt a kínos dolgot.

— Ez csak nekem lehet kínos. És ha nem volna kínos, nem törődne vele. De így azt kell sejtennem, hogy van valami mögötte, a mi sért engem.

— Biztosítalak, hogy nem. Egyszerű óvatosság. Ezer emberrel esik meg. Az intézetek most borzasztóan óvatosak, alig lehet üzletet csinálni. Mindenkiről kiskül, hogy beteg, meg isten tudja még micsoda.

— De hát velem szemben mi indokolja ezt az óvatosságot?

Göröcsön szinte megijedt, Csetneki úgy kielt az arcából. Egy pár percig tepegette a bajuszát, aztán halkán ennyit mondott:

— Tudod, az apád miatt van.

— Az apám miatt?

— Igen, az öreg ur öngyilkos lett.

— Tudom.

— És ezt nem rendes állapotban követte el.

— A szegény miatt tette.

— Nem, szegény barátom. Meg volt zavarádva. Terhelt volt. Ő is az apjától örökölte.

Csetneki elfehéredett. Egy pár percig nézte a barátját, aztán szó nélkül távozott. A lakására ment és a díványra feküdt. Az agyában veszettül lüktetett a vér, sokszor úgy érezte, hogy megőríti a fájdalmat. Hideg ruhával borogatta a hom-

Vasquez grófné pöre Szendrey Mihály ellen.

A pörnyertes igazgató.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 3

Három év óta huzódó pör nyert ma befejezést az aradi törvényszék előtt. A keresetet Vasquez Lajosné grófné, a budapesti m. kir. operaház tagja indította Szendrey Mihály aradi színigazgató ellen, akit 3680 korona elmaradt fellépési díjban kért elmarasztaltatni.

A per előzményei még arra az időre nyulnak vissza, amikor Szendrey pozsonyi színigazgató volt. Szendrey több estére terjedő vendégszereplésre szerződtette a grófnét, aki késéggel hajlandónak is mutatkozott erre és létrejött közöttük egy precíz megállapodás. A direktor ezután a megállapodáshoz képest állapította meg a repertoárt; megtette a szükséges előkészületeket a grófné vendégszereplésére, ámde, — mint a divák legnagyobb része tenni szokta — pontban az utolsó pillanatban, Vasquez grófné is lemondta a vendégszereplést. Telefonon azt jelentette a komornájának a kétségbeesett direktornak, hogy a méltóságos asszony beteg, nem utazhatott el. Képzeltetni Szendrey Mihály boszúságát, aki az egész színházi közönség neheztelését zúdította magára a művész betegsége miatt. És Vasquez grófné ezt a „lemondást” megismételte több alkalommal is, úgy, hogy Szendrey, amikor később a grófné régi szerződésük alapján jelentkezett nála vendégszereplésre, akkor már nem volt hajlandó vele szerződést kötni.

Amikor Szendrey az aradi színház igazgatója lett, egy alkalommal keresetet kapott, amelyben a művész 3680 korona elmaradt fellépési díjért pört indított ellene. Az igazgató azzal védekezett a perben, hogy a közte és Vasquez grófné között létrejött szerződést a grófné megszegte, amennyiben a kikötött időben vendégszereplésekre nem jelent meg s így nemhogy a grófnének volna oka őt perelni, hanem neki van joga a művész ellen kártérítési keresettel fellépni. Az igazgató a művész ellen viszontkeresetet indított.

lokát, de a sajtó nem csillapodott. Lehunyta a tüzes szempillákat és mosolyogni igyekezett. De nem tudott. Maga elé idézte Marit, amint szalagos, uszályos köntösben derűsen és nesztelenül lépked a szőnyeges szobában. Rá akarta hazudni a tavaszi pirosságot, de nem sikerült. Mari halotthalvány volt és ült az ágy szélén, ő meg az ágyban feküdt. És ez az ágy nem volt az ő ágyuk, hanem egy kórházi ágy a szanatóriumban.

Csetneki leugrott a diványról, néhányszor fel-alá szaladgált a szobában, két kezével a halántékát szorította. A vére zaka olt és minden idege lázadozott. Cselekednie kellene, de mit? Valamivel leborítani, ledeszakítani ezt a szörnyű örvényt, amit a sejtés előtte megnyitott. De hogyan? Marcangoló gyűlölettel égett a lelke. Gyűlölte Mészárosné, gyűlölte Görcsönt, gyűlölte az apját, őh ezt gyűlölte leginkább. Miért csalta meg az egész világot? Miért tudott úgy meghalni, hogy mindenki azt hitte, mintha a bukás szégyene miatt menekült volna a halálba. Oh, milyen ravaszok ezek a bolondok. De azért mégsem ők a legfurfangosabbak. A biztosító-intézetek még furfangosabbak, őket nem lehet megcsalni. És most mi lesz?

A fejfájástól éremlygett a gyomra és olyan szagot érzett, mint aminőt csak a kórházban lehet érezni. A szegény, meggyötört ember megajdult Szédülések környékeztek, pedig erős akart lenni, mert érezte, hogy valami komoly, nagy elhatározásra kellene eltökélnie magát.

És az íróasztalhoz vándorolt, a fiókból kivett egy revolvert és agyonlőtte magát.

Mindkét perben ma ítélkezett az aradi királyi törvényszék. A bíróság bizonyítottan találta a per adatai alapján, hogy Vasquez Lajosné grófné a kérdéses szerződést megszegte, illetőleg kölcsönös megállapodással a szerződést megszüntették és ez alapon a művésznőt elutasította keresetével, de elutasította viszontkeresetével Szendrey Mihály igazgatót is, mert a grófné betegségét olyan vismajornak tekintette, amely alapos oknak fogadható el a szerződés nem teljesítésére.

Arendőrség új beosztása.

A főkapitány intézkedései.

Arad, április 3

Megírtuk, hogy április 3-án veszi át Bedő Árpád dr. a kihágási bíróság vezetését és ez az intézkedés szükségessé teszi a rendőrségi ügyosztályok új beosztását.

Ma adta ki Sárkot Domokos főkapitány erre vonatkozó rendeletét, melyet az alábbiakban közlünk:

I. Ügyosztály. (Elnöki.)

Főkapitány Ez ügyosztály hatáskörébe tartoznak a következők:

Bizalmi ügyek, iparigazolvány, ipar és telep engedélyek kiadása, körrendeletek, rendőrtisztviselők személyes ügyei, karhatalom iránti intézkedés.

II. Ügyosztály.

Előadó: Beretz Ferenc alkapitány. Rendőr és tűzoltó legénység, személyi, szolgálati, fegyelmi és ruházati ügyei, rendőrlégénység oktatása Egyleti ügyek, egyletek és azok alapszabályainak nyilvántartása, munkás mozgalmi ügyek, gyűlések engedélyezése. Vízrendőri ügyek, folyó rendszet, vámmientesség igazolványok kiállítása Kitiltások, gazdátlan állatok nyilvántartása elbitangolt állatok körözése. Mezőrendőrök felfogadása és felesketése.

Színházi ügyek.

Nyilvános üzletek vizsgálata, rendőri felügyeletű nők nyilvántartása. Szállodák ellenőrzése és általában minden rendészeti szempontból szükséges vizsgálat és ellenőrzés teljesítése. Havi és évi jelentések szerkesztése. Közérdekű híreknek a hírlapok részére való kiadása.

III. Ügyosztály.

Előadó: Török Lajos rendőrfogalmazó. Ipar és közegészségügyek, iparigazolványok, iparengedélyt nyert egyének nyilvántartása, italmérségi engedélyek kiadásának véleményezése. Zálogházi ügyek, azok vizsgálata, elveszett zálogjegyek leltára. Munkakönyvek, házaló könyvek kiállítása, tanonc szabadítási ügyek, végeladás engedélyezése. Közegészség keretébe tartozó ügyek elintézése, tébolyda ügyek. Sajtó termékek elárúsítására vonatkozó ügyek. Utilevek kiállítása, utlevelet nyert egyének nyilvántartása, kivándorlási statisztikai adatok nyilvántartása. Lakbérleti ügyek. Előfogati ügyek. Kihágási ügyek. Ipari, közegészségi, munkásbiztosító pénztári, megrendelési törvénybe ütköző ügyek iparos tanonc iskolai és elemi iskolai tanulók iskolai mulasztásai.

IV. Ügyosztály.

Előadó: Kovács Antal rendőrhadnagy: Erkölcsei és vagyoni bizonyítványok kiállítása. Javító intézetbeli ügyek, adó felszámolási ügyekben puhatolások.

Bejelentési hivatal. — Csolódügyosztály.

V. Ügyosztály.

Előadó: Moldován Ödön rendőrhagynagy. Helybeli büntetéspénzek behajtása és idegen hatóságoktól érkezett büntetéspénzek behajtása iránti megkeresések elintézése. Időszaki hirdmények kiadása, kártékony rovarok irtására, locsolásra vonatkozó hirdetmények kiadása, mezőrendőri, tűzrendészeti ügyek elintézése. Állategészségügy, gyeptér fölötti felügyelet, ebadóhely kiadása, vágóhídi ügyek. Selyem hernyók tenyésztési ügye. Idegen hatóságok részéről érkezett nem szakbeli ügyek

elintézése. Piaci ártáblázatok készítése. Mutatvány, kintornázás, záróra hosszabbítási engedélyek kiadása. Kerékpáradó elengedés iránti kérelmek véleményezése. Halászejeg, vadászejeg véleményezése és nyilvántartása. Kedvezményes vasuti jegy iránti kérelmek hitelesítése. Elveszett és talált tárgyak nyilvántartása. Bérkocsi ipar ellenőrzése rendészeti szempontból, azok nyilvántartása és álló helyekre való kiosztása. Csomagokban árult cikkek mennyiségének ellenőrzése. Építkezések ellenőrzése; közeli löfegyverek vizsgálata, mértékek ellenőrzése. Piaci ügyek, országos vásár, állat és heti vásárok rendezése és ellenőrzése. Világítás ellenőrzése; fátélepek vizsgálata. Magvizsgálat.

VI. Ügyosztály.

Előadó: Hoffmann Győző rendőrhadnagy. Árva, lelene, kórház, szegény és illetőségi ügyek. Szegénységi, vagyontalansági bizonyítványok kiadása, illetve véleményezése. Segélyzetek, ápoltak, szegényházi elhelyezettek, gyámoltak nyilvántartása. Gyógyszerszámlák hitelesítése, mentőkocsi kiadása. Büntetés pénzek átvétele.

VII. Ügyosztály.

(Bűnügyi osztály.) Osztályvezető: Green Nándor th. főkapitány.

Bűneselemények, vétségek nyomozása. Lopott tárgyak, értékek nyilvántartása. Bűnügyekben előállított egyének nyilvántartása, rovott multu egyének arckép nyilvántartása. Detektívek szolgálatának megállapítása. — A gáji alkapitány ügyköre változatlanul marad.

MINISZTER A RENDŐRSÉGEN.

Hogy vallatnak Szerbiában?

(Budapesti tudósítónktól.) Egy pesti újságíró társaságban György hercegről és Kolakovicsról, a szerencsétlen szerb inasról beszéltek. Felháborodva tárgyalták a már-már elarult szenzáció számba menő brutalitást. Egyszerre megszólalt egy öreg riporter, aki most érkezett vissza belgrádi utjáról.

— Tagadhatatlan, — mondta a riporter. — hogy a Kolakovics-eset élenként karakterizálja a balkán viszonyokat, de ez az eset elenyésző ahhoz, a mi néhány évvel ezelőtt Belgrádban szemem láttára játszódott le.

A Milán király elleni merénylet idején lent jártam Belgrádban. Zichy Jenő gróftól vettem ajánló levelet s Milán király kiváló szeretetreméltósággal fogadott, paszpartut állított ki a részemre, a mely az összes hivatalokhoz szabad belépést biztosított.

Egy este megtudtam, hogy érdekes kihallgatások lesznek még az éjjel a prefekturán. Oda-siettem és vártam a történendőket. Ugy tízenkét óra tájban egy kétfogatu kocsi gördült be a rendőrség udvarára. A prefektus, titkárja és én az udvarra vezető ajtóban beszélgettünk. Hirtelen kinyílt a kocsis ajtaja és egy őszbeasarodott alacsony termetű ur lépett a prefektus elé. A jövevény indignálódva mondta:

— Bocsanatot kérek, mért idéztek meg engem öreg ember létemre éjszakára. Különbben sem tudok az egész összeesküvésről semmit sem és ezt igazán bejelenthettem volna reggel is.

— Kuss gazember — ordított rá a prefektus.

— Ez a hangot kikérem magamnak — válaszolt az öreg ur harsány hangon.

— Szentelen kutya — kiáltott rá újból a prefektus dühtől részketve és ezzel úgy vágta pofon a szerencsétlen kis öregot, hogy az nyomban a lovak közé esett.

— És ez az ember — fejezte be elbeszélését az újságíró — nem volt más, mint az előző évben nyugalomba vonult Tausanovics Koszta kereskedelmi miniszter.

AZ ARADI KOZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

ARADI KÉPEK TÁRLATA.

*

A „Képzőművészeti Társulat” kiállítás.

Valami történelmi, művészettörténelmi levegő csapja meg az embert, amikor a Kereskedelmi Akadémia két nagytermében rendezett kiállításba először belép. Több száz éves vásznak ötlenek szembe, régi, de többnyire csak a művészeti lexikonokból ismert irányok néznek le az egyik falról, míg ha egyet fordul az ember, új, modern utak levegője csapja meg, sőt itt-ott a legmodernebb, legszecesszionistább vásznak tarkállanak ki az egymásra sorakozó képek közül. Németalföldi iskola, olasz irány, régi magyar képzés, új impresszionizmus váltakoznak egymással, hatásosan, ügyesen, de nem kiáltóan, főképen pedig nagyon tanulságosan.

A rendezés.

Az Aradi Képző és Iparművészeti Társulat nyújtja ezt az élvezetes tanulságot husvéti kiállításával az aradi közönségnek. Az impozáns karácsonyi kiállítás után most az Aradon magántulajdonban levő műtárgyakból — leginkább képekből — rendezett kiállítást a Kereskedelmi Akadémia két nagy termében. Az aradi képgyűjteményekben levő művek nagy részét, mintegy harmadfél száz műtárgyat sikerült összegyűjteni és gondos, művészi rendezésben a közönség elé állítani. Nemesak szép képeket, de művészet-történetileg, főképp pedig Arad kultúrtörténetében is nevezetességszerű vásznakat, valóságos történelmi dokumentumokat, amelyekről nálunk alig, vagy egyáltalán nem tudtak, vagy ha tudtak is, azok a nagyközönség részére nem léteztek. A művészetre szomjas embereknek azt az ideális, de talán a messze jövőben megvalósuló kívánságát teljesítették kicsinyben, hogy a művész teremtése, a genie műve ne legyen egy-két ember privilégizált és nehezen megszerezhető élvezete, hanem édes mindnyájunknak közös gyönyörűsége. Díszet, köszönet ezért a társulatnak, különösen pedig a kiállítás megteremtőinek, Steiner Józsefnek, a nehéz munkát sikeresen végzett rendezőnek és az ő fáradhatlan segítő-társainak, Balla Frigyesnek és Ufferbach Jenőnek.

Két nagy csoportba lehetne osztani a kiállítás gazdag anyagát: a régi művészek és az új, ma is élő művészek műveire. Csak felszínes és az irányokat sem teljesen fedő ez a beosztás. Az előbbiben vannak sok-évezázados művek, de vannak olyanok is, melyeket bátran a ma művészetéhez lehet számítani. Utmutatónak mégis így csoportosíthatók a képek:

A régiek.

Aligha hitte valaki, hogy annyi érdekes és értékes régi kép legyen Aradon, mint amennyit ez a kiállítás az aradi szalónok falairól előteremtett. Csak most látjuk igazán, hogy milyen nagy műpártoló közönsége volt a régi Aradnak. Az Aradon élt vagy Aradon járt művészekről sok kép maradt nálunk, de sok vászon került ide másuttól is. A művészet távoli hazáiból.

E régi képek gyűjteményeiből mindenképp Petróvics Arzén műszaki tanácsos kollekciját említjük meg. Husz darabból álló gyűjteményt küldött ő a tárlatra, legnagyobb részt elhunyt festők műveiből. Legérdekesebbnek látszik ebben a kollekciónban egy állítólag eredeti Rubens-kép, Szent Lőrinc a máglyán, amely mellé a kiállító tulajdonos az eredetiség igazolásául egy 1621-ből való és az eredeti után készült metszetet állított ki. E kép már becsáránál fogva is — tulajdonosa 40,000 ko-

ronára értékeli, — kiemelkedik a többi képek sorából. Petróvics kollekcijában vannak még Markótól a „Bikák”, Roos I. H.-tól „Állatok”, Ligetitől „Girgenti táj”, Molnár Józseftől „Eurýdike halála”, Eisenhüttől „Naegilé”, Canon Hanstól, Makart kortársától egy tanulmányfej; egy és más szempontból valamennyi érdekes és művészi munka.

Aradi vagy Aradon járt régi művészek képeiből és régi külföldi festők műveiből állított ki érdekes gyűjteményt Domány József. Ebben van Böhm Pálnak egy színes vászna, mely Domány muzikai kolnáját ábrázolja. Ugyancsak szép Böhm-kép a „Spanyol fiú”. Domány gyűjteményében van Deák Ferencnek és Széchenyi István grófnak arcképe. Az előbbi Szamosi Elek, az utóbbit Prepeliczai festette. Pettenkoffen „Menekülő huszár”-ján kívül még több kép gazdagítja ezt a kollekción.

Mint ha egy ősi ebédő falairól került volna le a tárlat egyik legérdekesebb gyűjteménye: Csernevics Diodor kollekcijája. Többnyire családi képek vannak itt, de a legkiválóbb festők esetjei alól. Kiemelkednek a gyűjteményből Rahnak egy gyönyörű női arcképe, Greuze Női arcképe („Lavalliere asszony”), Verkolye „Enyelgés”-e és az ismeretlen szerzőktől való több kép közül egy rendkívül finom és megkapó esendélet.

Értékes gyűjteménye van főleg régi magyar festőktől Múlek Lajosnak. Böhm Pálnak egy csodás színezésű esendélete, Prepeliczai két tájképe, Csilagi László vászna és egy ismeretlen művésznek három miniatűr családi képe nemesak ennek a gyűjteménynek, de a tárlatnak is legértékesebb tárgyai közé tartoznak.

Több régi vásznat és érdekes másolatot küldött a tárlatra özvegy Dömötör Lászlóné. A legnagyobb részt ismeretlen festőktől való képek jellemzői a régi festésmodornak. Hasonlóak ezekhez özvegy Kosztolányi Imréné képei, melyek között van egy szép Szamosi portré és Böhm Pálnak egy Marko után festett akvarellje. Színes-pompás kép egy ismeretlen festő „Nimfák az erdőben” című műve.

Az Aradon járt németalföldi festőnek, Van der Venne-nek három művészi akvarelljét küldte be Leopold Zsigmond. Ugyanő egy igen finom Zilzer arcképnek is a tulajdonosa. A szintén Aradon járt híres angol akvarellistának, Welkernek két gyönyörű színpompában ragyogó művét állította ki Urbán Iván, kinek édesatyját ez a művész festeni tanította. Van der Venne egy másik képét, a „Csikós”-t Steinitzer Jenny urnő állította ki. Ő küldte be Petrocelli Alvajáróját is. Jellinek Henrik dr. Bayer Rudolfnak két női arcképét, Steinitzer Pál dr. Böhm Pálnak és Zaboraynak egy-egy finom női arcképét küldtek a kiállításra. Két érdekes miniatűr-képet állított ki Bajnok Jusztián. Mindkét bájos festmény Rombauer műve. A régi magyar mesterek közül két munkácsi rajzot küldtek a Szent-Ivány nővérek, egyet az „ereklje muzeum”, amely még egy Zichy Mihály rajzot és több Gyulai-Gaál-féle képet is állított ki. Több nagy régi képpel van képviselve Riedt István szép gyűjteménye. Tagányi Sándor, Tagányi Gusztáv, Varjassy Árpád, Ufferbach Jenő (egy Telepy-kép), Stengl Andor (egy Borsos-festmény), Lengyel Tivadar (Orbán-kép), Hecht Adolf dr. küldtek még be régi festményt. Érdekes kép Kabdebó János dr.-nak egy ismeretlen festőtől való vászna, mely Rubens nejét ábrázolja. A híres Van Dyk iskolából való özvegy Csergőné Madonna-képe. Érdekes olasz festmény Tanffy Ida bibliai tárgyú képe. Ugyancsak olasz bibliai képet küldött Szende Tivadar dr. is. Mű-

vészi rajzokat küldött Lotz Károlytól, Wagner-től és Simaytól Kintzig János is.

Az újak.

Vegyest a régikkel, azokkal körülbelül egyező számban, találjuk az új és a modern festők képeit. Nem egy iskolának, nem egy iránynak művei ezek sem, de érdekes jellemzői annak, milyen képeket, milyen festőket kedvel az aradi műpártoló közönség. Dokumentumai ezek az aradi művészet fejlődésének és fejlettségének s imponáló, biztató a hatásuk annak dacára, hogy több nagy aradi gyűjtemény hiányzik is a falakról.

Hatalmas gyűjteménye van a képzőművészeti társulat műszerető elnökének, Kintzig Jánosnak. A díszes gyűjtemény legbájosabb darabja Kintzig Jánosné urnő portréja, Halmi Arturnak elragadóan szép, finomságában, színezésében egyaránt kiváló pasztell-festménye. Ennek a gyűjteménynek kiváló darabjai még Mendlik Oszkár „Hullámverés”-e, Vastagh Géza „Baromfi-udvar”-a és egy-egy kép Spányitól, Bruck Miksától, Szlányitól, Mihálitól, Pajtástól, Paczka Ferencről, Jendrassiktól, Kézdi-Kovács Lászlótól, Margittaytól és másoktól.

Nagy kvalitású művet küldött a tárlatra Ring Géza, az ismert aradi képgyűjtő. Bosznaynak egy gyönyörű tájképe, Révész Imrénének, Zemplényi Tivadarnak, Hegedüs Lászlónak, Vaszarynak egy-egy vászna e kollekción legkiválóbb darabjai. Hasonlóképpen értékesek és a tárlat legkiválóbb képei közé tartoznak az Urbán Iván kollekcijában levő új képek. Szébbnél-szebb művek Wagner festménye, Horvát Pierott és Pierett-je, Halmi Arturnak képe és különösen Grünwald Béla „Vallomás” című hangulatos vászna. A modern művészet iránti szeretetet látjuk Zima Tibornak izléssel összeállított kollekcijában. Legszebb darabjai ennek Zombori „Delelőn” című állatképe, Barkász Lajos finom esendélete, Balla Frigyes színes festménye. Szép Urhegyi-kép és két Balla Béla-kép is van Zima kollekcijában. Barkász Lajos tervezte azt a modern tájképet ábrázoló szőnyeget is, melyet szintén Zima küldött a tárlatra. Művészi szőnyeget állított ki Stengl Andor is, akinek gyűjteményében több modern művész is képviselve van. Szép szőnyeget küldött Domán Sándor is, aki két pompás Nyilassy-képpel is szerepel.

Nagyobb kollekción állított ki a modernekből is Varjassy Árpád. Gyűjteményéből kiemelkednek egy Koszot-kép, Pörge Gergelynek, Anyos Violának, Oppel Magdának, Stettka Gyulának egy-egy műve. Székely Salamon különösen szép akvarelleket küldött be, Fényes Dezső pedig több nagy Zombori-képpel szerepel.

Elsőrendű kvalitású gyűjtemény Steiner József kollekcijája. Rippl-Rónainak egyik rajzban és színben legművészebb pasztellje, Hegedüs Lászlónak Tull Odont ábrázoló akvarellje és egy Maróti Rintel által mintázott bájos plakett nemesak ennek a gyűjteménynek, de a kiállításnak is legértékesebb művei közé tartoznak. Ugyancsak szép, modern gyűjteménye van Petrovics Arzénnek is, aki többek közt Rippl-Rónaitól, Kacziányitól és Vastaghtól is állított ki.

A sok és többé-kevésbé mind értékes modern képet nem is lehet itt teljes számmal felsorolnunk. Kell Lipót dr. képei, Szende Tivadar dr., Matusik Márton, Riedt István, Lócs Rezső gyűjteményei, mind művészi értékű darabok. Balla Frigyes, az ismert aradi festőművész, négy színes és finom vásznát küldötte a tárlatra, R. Guttmann Margit pedig két festett függőnyt állított ki. Barsy Aurél atyjának,

Barsy Adolfnak két érdekes képét küldte be, Sándor Ede szintén atyjának, Schubert Edének finom plasztikai műveit állította ki. Nagyon érdekes Ušernovics Diodornak egy viasz-reliefje.

A magángyűjteményeken kívül Arad város is gazdag kollekciónal van képviselve. Egy hatalmas Kimmach-kép, egy-egy Klaber, Márk és Böhm-Ritta-kép ennek legszebb darabjai. Végül a képművészeti társulat is állított ki több tulajdonában levő igen értékes képet és szobrot.

*

Az élvezetes és tanulságos kiállítást, mely nemcsak Aradon, de mindenütt a vidéken páratlanul áll, holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor nyitja meg Varjassy Lajos polgármester. Husvét ünnepét méltóbban alig ünnepelheti meg Arad művészi közönsége, mint ennek a kiállításnak támogatásával és élvezésével.

A bakkarat áldozata.

Letartóztatott tolvaj postafőtiszt.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, április 3.

A budapesti élet lázas és bűnre csábító forgataga elsodort egy nemrég még közbeesülésben, jó pozícióban élő s tekintélyes vagyonnal rendelkező férfit, aki ma már a rendőrségi fogházban siratja szánandó sorsát. A budapesti rendőrség letartóztatta Dónáth Ármin fővárosi, vagyonos családból származó 36 esztendőes postafőtisztet, aki meglopota egyik barátját és kártársát, hogy a becsútelon uton szerzett pénzből kifizethesse — becsútelbeli adósságait. Dónáth Ármin a romboló szenvedély juttatta a bűn útjára. Kártyások közé keveredett és a bakkarat-láz utóbb úgy hatalmába ejtette, hogy a saját bevallása szerint százezer koronát játszott el.

A tragikus dologról ezt jelenti fővárosi tudósítónk:

(Az eltűnt pénz.)

Március 30-án észrevették, hogy a Nádor-utca 53. szám alatt lévő postahivatalban, a Klein Izsák postafőtiszt kezelésére bízott pénzből tízezer korona eltűnt. Megállapították, hogy a pénzt nem sikerült kifizetni, hanem csak lopás útján tűnhetett el. A vizsgálat kétségtelenül megállapította, hogy a tekintélyes összeget csak Dónáth lophatta el. Dónáth ugyanis, aki a főpostán szokott szolgálatot teljesíteni, március 29-én meglátogatta a Nádor-utcai postahivatalban dolgozó gyerekkori barátját, Subert Károly postafőtisztet s ekközben ellopott 10 ezer koronát. A lopás részleteit pontosan nem tudták meg akkor, s azok csak most, Dónáth töredelmes vallomásaiból állapíthatók meg. Annyit tudtak, hogy a főtiszt néhány percre egyedül maradt abban a szobában, ahol a pénztár volt s ekkor követhette el a lopást. A rendőrség tegnap estig puhatolódzott Dónáth körül s tegnap éjjel letartóztatta.

(A kártyabarlangban)

Tegnap késő este Dónáth a Józsefvárosi-kaszinóban bakkozott. Minden este elszokott oda járni az utóbbi időben. A főtiszt folyton játszott és nagy összegeket veszített. A rendőrség előtt éppen ezért vált azonnal gyanússá.

Tegnap este éppen a bankot adta a Kaszinóban, amikor két detektiv megjelent az előszobában. Beküldték a kártyaszobába a szolgát, aki vállon érintve Dónáthot, ezt mondta:

— Két ur várja odakint.

— Hát várjanak — mondta Dónáth idegesen, mert éppen veszített.

A szolga kiment, de pár pillanat múlva ismét bement.

— Az urak, — mondta — türelmetlenek. Azt mondják, hogy fontos dologban jöttek és azonnal kérik Dónáth urat.

A főtiszt erre kiment. A detektivek bemutatkoztak.

— Jöjjön velünk a főkapitányságra — szóltak.

Ejszaka?

— Igen. Nagyon sürgős az ügy.

(Teljes beismerés.)

A főtiszt velük ment. A rendőrségen elmondták, hogy a 10,000 korona ellopásával gyanúsítják. Dónáth azonnal beismerte a lopást. Elmondta, hogy március 29-én délelben fölkereste Schubertet s amikor őt és Klein pénztárost valaki a szomszéd szobába kihívta, ő hirtelen belemarkolt a Klein asztalán lévő bádogdobozba, amelyben egy csomó papír száz-as volt. Amit kibírt markolni, azt gyorsan zsebre gyűrte és miután estére találkozót adott Schubertnek, eltávozott.

— Engem a bakkarat tett tönkre, — mondta. — Gazdag ember voltam. Egyszer elvittek az erzsébetvárosi kaszinóba. Ott megszerettem a bakkarat és erősen játszottam. Atmentem aztán a józsefvárosi kaszinóba, ahol sokat veszítettem. Pár hónap alatt százezer koronát veszítettem. Utóbb kölcsön kértem már a kaszinó szolgájától is s hogy becsútelbeli adósságaimat kifizethessem, loptam. Az ellopott pénz egy részével, ami adósságaim kifizetése után maradt, leültem játszani. De pár száz korona híján azt is elvesztettem.

A rendőrség megállapította, hogy a lopásból csak 3000 koronája maradt Dónáthnak. Az ellopott összeget a családja kifizette, de azért Dónáth fogva marad.

EGYESÜLETI ÉLET.

Utolsó ebédek.

— A szegénytanulók kenyháját bezárták! —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 3.

Arad társadalma nagy áldozatokkal támogatja a gyermekvédelem hasznos intézményeit, de a munka nagy része özv. Hauser Károlyné ezredesné gondja, aki fáradhatatlan agilitásával szerzi meg ama anyagi eszközöket, amelyek az egyesületek ily irányú munkásságát eredményessé teszik.

Ez évben már öt helyen adtak meleg ételt az éhezni vágyó gyermekeknek: az újtelepi fiúiskola, a Kossuth-utcai fiúiskola, az Illés-utcai fiúiskola, a Szent Péter-téri fiúiskola és végül a Weitzer J.-utcai iskola fogadták be s rendeztek be ebédlő helyiséget. E helyeken mintegy háromszáz gyermek kapott négy hónapon át naponként ebédet.

A mai utolsó ebéden nagy közönség jelent meg a Weitzer J.-utcai iskola ebédlő helyiségében. Ott voltak Varjassy Lajos polgármester, Dálnoki Nagy Lajos alispán, Kövér Béla földbirtokos, Kovács Vince iskolafelügyelő.

A gyermekeket Schweffer Ilona tanítónő vezette az ebédlőbe, ki négy hónapon át nagy buzgósággal végezte a naponkénti felügyelet munkáját.

A gyermekek imája után Kovács Vince iskolafelügyelő tartott szép beszédet.

Utána egy kis leányka mondott társai nevében köszönetet.

Most kezdetét vette az ebéd, amelynek kiosztását Reicher Károlyné és dr. Velesov Gézáné urnők és Laczay Boriska urhölgy végezték. A párolgó izes gulyás nagyon ízlett a gyermekeknek.

Ebéd után minden gyermek süteményt és narancsot kapott, erre a célra Reicher Károlyné 130 drb. téstát, dr. Velesov Gézáné 130 narancsot és Kopp Jánosné 50 drb. süteményt küldött.

Jelönváltak: özv. Hauser Károlyné ezredesné, Bogdánffy Béláné, Baross Boriska, Czeiler Gizella, Fischer Irén, Friebeisz Miklósné, Gutzjahr Mihályné, Heinrich Sándorné, Habereger Györgyné, dr. Heitz Nándorné, özv. Jakabffy Dezsőné, Kövér Béláné, Kristyó Jánosné, Lukácsy Lajosné, Laczay Boriska, Lusztig Árminné, Marshall Lajosné, Mokry Jenőné, Polónyi Jenőné, Pretner Etelka, Reicher Károlyné, özv. Rónay Jánosné, Orbátsék Agostonné, Steiner Jakabné, Szalay Antalné, dr. Tisch Mórné és dr. Velesov Gézáné.

(*) A Kölcsey-egyesület könyvtára a nagyhéten csütörtökön, pénteken és szombaton zárva lesz. Husvét után kedden nyílik meg újra.

Miért nincs megelégedve az ujsággal?

Nyilvános kérdés a közönséghez.

*

Arad, április 3.

A színházjáró, aki a jegyét megváltotta és az olvasó, aki előfizet, vagy megveszi az ujságot: jogot szerez magának a kritikához. Különösen az ujság, amelyik itél nem vonhatja el magát attól, hogy őt is megítéljék. Bolond is lenne, ha ez bántaná. Ha megszólják, mindenesetre olvassák is. Az Ujságnak pedig ez az első érdeke, a levegője vize és világossága.

S mentől inkább szaporodnak az ujságolvasók, annál sürűbb és vastagabb lesz a panasz, amely az ujságokat éri. Az ujságíró, a ki nem él a műhelye négy fala között s a céhbelieken kívül a publikummal is találkozik, szinte reggeltől estig éri az észrevételeknek sőt a megrovásoknak ez a szakadatlan esője.

Magunk is el tudnók mondani ezeket. Az egyik a túltengő politikát tartja untatónak, a másik a színész- és művészkultusz éretlenségét. Az intimításokat nem tartják lapba valóknak, akik mohóan falják. Nem egyszer éri vád az ujságíró, amikor rendőri vagy törvényszéki tudósítások közben a szeszualitás körébe eső dolgokat kénytelen megírni s azokat néha nem sikerül eléggé elburkolni. Azt is hallottuk, hogy „idő előtt” közölnek az ujságok a „nyilvánosság számára még meg nem érett” dolgokat s ezekkel nem ritkán magasabb érdekeket sértenek. Érelőben levő terveket tesznek semmivé. A „családi szentélyben való turkálás” vádját is suhant a sajtó fejéhez.

Mindezekre végig meg lehetne felelni — de nem tesszük. A közönségnek igazán van. Semmire tökéletes ezen a világon: az ujság, a nyargalva készülő, lázas munkában születő ujság legkevésbé lehet az. S ha a hirtelen fejlődés hibákat okoz a szervezetben: akkor a sajtó hibái meg vannak indokolva.

Ezzel természetesen a hibák és bajok nincsenek elintézve. Hibák ellen küzdeni kell, legjobban annak, akiben a hiba meg van. Az erre való szándék első jelét mi azzal mutatjuk meg, hogy megkérdezzük a közönséget:

Miért nincs megelégedve az ujsággal?

A dolgot lehetett volna szelidebben is formulázni: „hogyan kellene az ujságot csinálni”? De ez egyrészt igazán a mi dolgunk, másrészt azonban beismerjük: a közönség igenis nincs megelégedve az ujsággal. S ha bennünk van annyi őszinteség, amelylyel ezt beismerjük, te benned, Közönség, legyen annyi nyíltság, hogy megfelelj: miért nem vagy megelégedve a lappal, amely nélkül nem tudsz megenni?

A válaszokat nem a magunk használatára, hanem a nyilvánosságnak szántuk. Fogadalmat nem teszünk, hogy azokat követjük. De a nyomdafestékre került ítéletnek, amelyet a közönség, az ujságíró egyedüli ura mond, e fogalom nélkül is meglesz az átforgató, irányító hatása.

Kérjük tehát olvasóinkat, feleljenek a fentebb megírt kérdésre. A kérdés természetesen nem vonatkozik egy lapra, hanem általánosságban a mai ujságokra. A válaszokat április 9-éig kérjük. A legérdekesebb válaszokat husvét számunkban fogjuk közzétenni.

Aradi hölgyek a sportéletben.

Az evezős egyesület új telepe.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 3.

A Maros aradi evezős egyesület ma délután 5 órakor a Csanádi takarékpénztár igazgatóságai termében tartotta meg az évi rendes közgyűlést Fábry Sándor dr. elnöklésével. A közgyűlés elhatározta, hogy az egyesület működésébe a jövőben az aradi hölgyeket is bevonja.

A közgyűlést Fábry Sándor dr. nyitotta meg, üdvözölve a megjelenteket és felszólította Vannay Gyula titkárt a múlt esztendői szorgos munkálkodást feltüntető jelentéseinek felolvasására. A jelentés tudomásul vétele után a pénztári számadások kerültek bemutatásra, amelyet rendben találtak és megadták a felmentvényt.

Ezután tért át a közgyűlés az új sporttelep kérdésének megvitatására. Több felszólalás után elhatározta a közgyűlés, hogy egy modern és minden kényelmi igénynek megfelelő, díszesen konstruált újszerű építkezést épít a Maros balpartján, a katonai kincstártól megszerzendő telepen. Emeletes épület lesz, a melynek földszintjén a szerelvények, ruhák, öltözők nyerne elhelyezést, az emeleten pedig tánc- és vívótermek s társalgó vannak tervezve. Az aradi hölgyek sport iránti érdeklődését felkeltendő, az egyesület teniszpályát is készített és a tagok gyermekei részére játszótér lesznek.

Ezután egyhangúlag választották meg a tisztkart. Elnök: Fábry Sándor dr., alelnök: Dálnoki Nagy Lajos, titkár: Vannay Gyula. I. művezető Jankó Imre, II. művezető Grab Jenő, jegyző Hanthó Sándor dr., pénztárnok Domonkos Gyula, szertáros Czédly György lett. A közgyűlés még tizenkét választmányi tagot választott meg. Este a Fehér Keresztben bankettre gyűltek össze a tagok, akik a késő éjjeli órákig vig hangulatban voltak együtt.

SPORT.

A turista egyesület kirándulásai.

*

A turista egyesület a most kiadott évkönyvben közli ama kirándulások hosszú sorozatát, melyet a folyó évben rendezni fognak. A program szerint májusban kezdődnek a kirándulások és minden hónapra jut egy-kettő. A kisebb kirándulások Arad és a szomszédos megyékben a következők: 1. Mezőhegyesre az állami ménestartók, gazdaság és a cukorgyár megtekintése. 2. A világosi várromok és a Feredő forráshoz. 3. A solymosi és lippai várromokhoz. 4. Menyháza fürdőbe. 5. Borosjenőre a Rákóczi hegyre és a rovinai tóhoz. 6. A kládovai völgybe. 7. A bezdini kolostorba. Nagyobb kirándulások: 1. gainai leányvásárra. 2. Az Aldunára, Ada Kaleh, Orsova és Herkulesfürdőbe. 3. Az Adriára. E kirándulások közül kétségtelenül legértékesebb lesz az Adriára tervezett 8 napos kirándulás, melynek családias jellegén kívül az az előnye is megvan, hogy a résztvevők az ezen kiránduláshoz szükséges összeget a turista egyesület által létesített „Utazási Takarékpénztárban” gyűjthetik össze. Az utazási takarékpénztár eddig huszonheten gyűjtik a kirándulás költségeit. Ezen kirándulásról az egyesület „Kirándulás az Adriára” címen egy gazdagon illusztrált csinos füzetet adott ki, mely maga is értékes munka számba megy. Felöleli az egész programot, leírást, összes tudnivalókat és sok hasznos tanácsot, utbaigazítást ad az érdeklődőknek. E füzetet az egyesület kívánatra ingyen küldi meg az érdeklődőknek. A résztvevőket az uton az egyesület hivatalos vezetője fogja kísérni és Fiume, Velence és Triestben az egyesület uti marsalljai fogadják a társaságot. E kirándulás, amint az előjelekből látszik, két csoportban lesz megtartva. A kényelem biztosítása és a kezelés nehézségeinek elhárítása céljából 50-nél többet nem vesznek fel egy csoportba. A kirándulás iránti nagy érdeklődést fényesen igazolja, hogy eddig már negyvenen felül jelentkeztek a valóban élvezetesnek ígérkező tanulságos utazásra.

A látni vágyáson kívül érthetővé teszi a kirándulás iránti érdeklődést annak olcsósága is. A budapesti idegenforgalmi és utazási vállalat r.-t., mely a kirándulásnak rendezésére még a múlt

évben ajánlkozott, 280 koronában állapította meg a személyenkénti részvételi költséget. A turista egyesület azonban a Máv., Déli vasut, a Lloyd és a Magyar-Horvát tengeri hajózási társaságtól kapott, ugyancsak a Fiume, Velence, Triestben és Miramarban kieszakozott utazási és ellátási kedvezmények felhasználása, illetve igénybevétele mellett 170 koronáért fogja a kirándulást rendezni. Ez pedig egy ilyen utra oly csekély összeg, amennyivel egyes utazó nem képes összes uti szükségleteit és kiadásait fedezni. Az egyesület két tagja a napokban lent járt az Adrián, ahol a kirándulásra vonatkozó végintézkedéseket személyesen megtették.

A kirándulásra jelentkezni lehet f. hó 25-ig az egyesületi irodában (Vas szálló udvar, I. em.) Aki a kirándulásra résztvenni óhajt, az saját érdekét szolgálja, ha minél hamarabb jelentkez és biztosítja magának a helyet, mert tekintettel az óriási idegenforgalomra, Velencében a kirándulás előtt 6 héttel már le kell foglalni a lakásokat és a később jelentkezőknek azt már biztosítani nem lehet.

György elhagyja Szerbiát.

A forrongó ország.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, április 3.

Belgrádból táviratozzák: György szerb herceg holnap délelőtt a legnagyobb csendben el fogja hagyni Belgrádot. Egész kísérete egy magasrangú katonatiszt lesz, aki a herceget két óra terjedő külföldi útján mindenüvé elkíséri. A herceg ezután nem fog visszatérni Belgrádba, hanem Pétervárra utazik, ahol belép az orosz hadseregbe. Egy pétervári ezred hadnagya lesz és valószínűleg állandóan Pétervárott fog maradni. Sándor herceg jövő neveltetését illetőleg, a közoktatásügyi miniszter vezetése alatt egy egyetemi tanárokból álló bizottság, hosszas tanácskozás után elhatározta, hogy azt javasolja a királynak, hogy Sándor herceg neveltetését ne Belgrádban, hanem külföldön és pedig Berlinben folytathassa.

Mai távirataink ezek:

György herceg csatárladója.

Belgrádból táviratozzák: György herceg és Pasics miniszter között tegnap éles konfliktus volt, melynek talán végzetes következményei lesznek Szerbia jövő alakulására. Pasics, a herceg lemondásának tulajdonképeni intézője, szemrehányást tett a hercegnek, hogy nem hagyta még el Szerbiát, jöllehet ezt az orosz követnek megígérte. György herceg erre így szolt Pasicsnak:

— Most már semmi esetre sem hagyom el Szerbiát. Látom, meg vagyok győződve, hogy a radikális párt megakarja bizonyítani atyámat, engem pedig ki akar utasítani, hogy aztán a szegény öcsém ellen tovább intrikáljon, amihez én és hívei annyira hozzá vannak szokva. Még egyszer kijelentem: néhány nap múlva elmegyek Nisbe, ott igyekezni fogok a radikális uralommal való elégedetlenséget szítani, hogy meggyőződhessenek és meggyőzzek mindenkit a radikális urak és a szkupstina nyomoruságos végének kényszerűségéről. Meg fogom mutatni, hogy csak a tisztikar képviseli Szerbiának igazi nemzeti érdekeit.

Pasics e beszélgetés után nagyon elkedvetlenedve elment a királyhoz, kinek kijelen-

tette, hogy György viselkedése nagy veszedelmbe kergetheti az országot.

Beszélgetés Györggyel.

Berlinből táviratozzák: A Tageblatt munkatársa meglátogatta György herceget. A tudósító a herceget nagyon megváltozottan és nagyon jókedvűnek találta. Visszalépésének okairól György ezeket mondta:

— Meg vagyok győződve, hogy lemondásom okát később helyesebben és kevesebb részrehajlással fogják megítélni. A Kolakovicset az utolsó esőpp volt az ellenem szórt rágalmozások teli poharából. A rágalmozások és gyalázások hosszú láncolata nem lehetett lépésem igazi oka. Ha csak ez indított volna elhatározásomra, akkor megfontolatlan és gyalázatos dolgot vittem volna végbe. Nagy bünt követtek el a dinasztia és a szerb nép ellen. Nem hihetem, hogy a nép képesnek hisz engem olyan dolog elkövetésére, melylyel vádolnak. Kolakovic halálának nem vagyok oka. A szerencsétlen ember szomorú véletlennek áldozata. A havamba vetett hitem oly nagy, a belém helyezett bizalom, hogy egyszer győzni fogok, oly erős, hogy nem tudtam különben is heves vérmérsékletemnek ellentállni és mikor mindebben csalódtam, semmim sem lehetett volna ezen a világon, miről egyetlen tollvonással le nem mondtam volna. Reményeim szétfoszottak. Nem fogom az országot örökre elhagyni. Rövid időre elutazom, de vissza fogok térni. Arra semmi okom, hogy Szerbiát örökre elhagyjam. Sem atyám, sem öcsém, a trónörökös, nem fognak erre kényszeríteni. Az országnak 30 év óta rossz tanácsadói voltak és Szerbia most is sajnálatraméltó nyomorék, aki koldus módjára áll Európa küszöbén. Ez nem maradhat így örökké. Ha majd atyám és a trónörökös hívni fognak és azt fogják mondani: itt az idő, akkor én leszek a legelső közt.

Belgrádból táviratozzák: A 7. gyalogezred tisztjei közt gyanús mozgalom észlelhető, amely elsősorban a Karagyorgyevics-dinasztia ellen irányul.

Péter svájci palotát vásárol.

Genf-ből táviratozzák: Péter szerb király két ügynöke néhány nap óta itt tartózkodik. Megvétel végett palotát keresnek a király számára.

Montenegró és Szerbia.

Belgrádból jelentik: A szerb kormány már kétszer tudakozódott Cettinijében, hogy a montenegrói kormány helyesli-e a szerbek meghátrálását és hogy ugyanugy akar-e eljárni. Ez ideig felelet még nem jött. Feltűnést kelt, hogy a szerb trónöröklésben beállott változás alkalmával Nikita fejedelem nem foglalt állást és hogy Sándor hercegnek trónörökössé való proklamálása alkalmából nem fejezte ki szerencsekívánatait, mint ezt Viktor Emánuel olasz király tette. Belgrádban attól tartanak, hogy Nikita fejedelem Szerbia fiaskóját fel akarja használni arra, hogy Szerbiát és a Karagyorgyevics dinasztia a délszlávoknál diszkreditálja és így annak rovására a maga népszerűségét mozdítsa elő.

Izvolzky lemondása.

Pétervári távirat jelenti: A cárra még nem felelt Izvolzky lemondó kérvényére. A döntés azonban a legközelebbi napokban megtörténik. Jellemző az orosz diplomácián levő bizonytalan helyzetre, hogy Karikov államtitkár megszüntette az újságírók szokásos fogadtatását.

Az aradi szegényház rejtelseiből.

Egy asszony büntetése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 3.

Az államhatalom egyik legkardinálisabb kötelessége biztosítani a polgárok szabadságát. Ez a legnagyobb kincs, ezt a legföltettebben kell őrizni. Aki az ember személyes szabadságát, ha csak egy órára, ha csak öt peronyi időre korlátozza, azt büntetéssel sújtja a törvény. Es bölesen járt el a törvényhozás, amikor szigorú büntetésekkel bástyázta körül a szegénynek és gazdagnak egyaránt oly becses szabadságát.

Az alábbiakban egy olyan esetről számolunk be, amely szerfölött aktualissá teszi ezt a rövid elmélkedést. Egész tárgyilagossággal, minden hozzáadás nélkül mondjuk el a következőket:

Az aradi törvényszék irodaigazgatója, ma azzal a panaszszal fordult az Aradi Közlöny szerkesztőségéhez, hogy lépjen közbe a szegényházban elhelyezett nő, özv. Szivák Károlyné utmester özvegye érdekében, akit a szegényház gondnoka teljesen önkényesen és minden ok nélkül két hónapra eltiltott attól, hogy a szegényházat elhagyhassa és a külvilággal érintkezhesse. A panasz különösen tetszett és így telefonon felhívtuk a szegényházat, hogy információt kérjünk. A telefonnál a portás jelentkezett, aki arra való hivatkozással, hogy e tekintetben a gondnok minden információ adásától eltiltotta, a felvilágosítást megtagadta.

Miután a szegényházi betegek látogatása délután 1—3 órákor történik, egyik munkatársunk ma délután 2 órákor kiment az Aranykéz-utcai szegényházba, ahol Dencig Béla gondnoktól, mint az Aradi Közlöny munkatársa, felvilágosítást kért az esetre vonatkozólag. Dencig Béla gondnok munkatársunk előtt beismerte, hogy két hónapra eltiltotta özv. Szivák Károlynét a kimenétől, de azt adta elő, hogy nemcsak ehhez van joga, hanem ahhoz is, hogy a szegényházban elhelyezetteket tetszése és belátása szerint, bármikor és bármennyig, ilyen módon büntethesse. Egyébként a büntetés azért történt, mert Szivák Károlyné szobátársával, Krivány Jánosnéval gorombászkodott. Amikor munkatársunk arra kérte a gondnokot, hogy engedje meg a Szivák Károlynéval való beszélgetést. A gondnok ezt azzal tagadta meg, hogy munkatársunkat nem ismeri. A felmutatott rendőrfőkapitányi igazolványt sem használt, mert a gondnok ur érthető okoknál fogva nem engedte meg a beszélgetést. Talán kellemetlen lett volna neki.

Furcsának találva, hogy a város a szegényház gondnokának szuverén jogot biztosított volna, a kezelésére bizott szegény és gyámoltásra szorult emberek egyéni szabadsága fölött, megnéztük az erre vonatkozó, még 1878-ban alkotott szabályrendeletet. A szabályrendelet imperative kimondja, hogy három napig terjedő időig a gondnok saját hatáskörében alkalmazhat büntetést, de három napi időn túl, csak a szegényház orvosának hozzájárulásával lehet büntetni. A szabályrendelet ezzel természetesen azt célozza, hogy a gondnok egyszerű szeszélyből, vagy elfogultságból ne alkalmazhasson ilyen súlyos büntetést.

Az aradi rendőrségen semmit se tudnak Szivák Károlyné büntetéséről. Prohászka László dr. pedig, akinek hozzájárulása nélkül ilyen nagyobb fegyelmi büntetés nem adható, a következőket mondotta:

— Özv. Szivák Károlynét ismerem. Mond-

hatom, hogy teljesen egészséges, épelméjű és normális nő és sem egészségügyi, sem más okból sohasem láttam szükségét annak, hogy a szegényházból való kimenési engedélyét megvonják. Semmiféle tudomásom nincs arról, hogy ezt az asszonyt a szegényház gondnoka ilyen büntetéssel sújtotta volna, jöllehet ezt nekem tudni kellene, amennyiben ehhez a szabályrendelet értelmében az én hozzájárulásom feltétlenül szükséges. Én ezt soha nem adtam és hat év alatt egyetlen egyszer sem éltem ezzel a jogommal, mert a szegényházban elhelyezett embereket nem fogolynak, nem fegyencnek, hanem gondozásra és gyámoltásra szorult embernek tekintem. A dolgot magam is abszurdumnak tartom. A gondnok az én szabályrendeleti jogaimat egyszerűen elkonfiskálták és büntetnek minden megkérdésem nélkül.

Igy áll a dolog. Ezek után azt hisszük, hogy Arad város rendőrfőkapitánya hivatalból megindítja az eljárást a szegényház gondnoka ellen és megmagyarázza neki, hogy a reá ruházott jogokkal nem szabad visszaélni.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Bankban, trágédia. Félhelyekkel. Este: Erdészleány, operet. Rendes helyekkel. (C bérlet).
Hétfő: Rabenstein Bersabe, sznmű. Márkus Emma felleptével. (A bérlet).
Kedd: A boszorkány, dráma. Márkus Emma felleptével. (B bérlet).
Szerda: Mamma Vanna, dráma. Márkus Emma felleptével. (C bérlet).
Csütörtök: Francillon, sznmű. Márkus Emma felleptével. (A bérlet).
Péntek: Szünet.
Szombat: Szünet.

* Gál Gyula bucsufellepte. Egyik legfelsőbb szerepében, az „Elnémult harangok” Todorcskujában bucsuzott el ma este az aradi nemzeti színház illusztris vendége, Gál Gyula. Szorongásig telt nézőtér bucsuzott a nagy művésztől, akinek mesteri alakításával nem tudtunk betelni. A harmadik felvonásban nyílt jelenetben kétszer tapsolta ki a közönség Gál Gyulát, felvonások végén pedig se szeri se száma nem volt a kihívásoknak. A magyar papot Hunyady József adta kevesebb sikerrel, mint amilyenhez töle szokva vagyunk. Florica szerepében jó volt K. Kápolnay Juliska, kitűnő Petru volt Faludy. Jók voltak H. Harmath Józsa, Benkőné, Várnay és Ditroi. A második felvonásban parázs kis tüntetés játszódott le a nézőtérben. A karzaton időnként éles füttyszó sivitott bele az előadásba, tüntetve a magyar pap ellen. A közönség haragosan és hangosan követelte a tüntetők eltávolítását, akik azonban nem várva be a rendőrök beavatkozását, önként távoztak az előállítás elől. Allitól négy román tanuló rendezte az izléstelen tüntetést. H. G.

* Az olaszok hangversenye — elmarad. Az aradi színház olasz énekeseinek vasárnap délutánra hirdetett bucsuhangversenye közbejött akadályok miatt elmarad.

* Aranykeresők. Az Uránia-színház egyik rendkívül érdekes látványossága: Az aranykeresők című kép. Kalifornia vadregényes vidékein játszódik le a cselekmény. Az aranykeresők tarka csoportját látjuk egy eszményi szép pataknál aranyat mosni. Dus zsákmánnyal megrakodva mennek haza. A szerencsés kincskeresőket éjnek idején meglepi az indiánok. Az őrt lesurják és az aranyt rejtő zacskókkal terhelt lovakkal megszöknének. A felriadt aranykeresők elszántan üldözik a szökevényeket. A nyom egy barlanghoz vezet, melynek kijáratát elállják és az előbujó haramiákat rendre lepuffantják. Magát a vezért egy kis fiúval lövetik agyon. Macska ügyességgel kuszak ezen a képen az indiánok, meredek sziklák, hajlott faágakon keresztül, miközben eszményi szép vidékek vonulnak el a nézők szemei előtt. A pompás képet vasárnap mutatja be utolszor az Uránia, hétfőn új műsor kerül

színpadra, mely ismét gazdag tárháza a legújabb érdekességeknek. Az új műsoron szerepel Henry Lavedannak, a hírneves francia drámaírónak egy érdekes szindarabja: A szekrény, melyet kiváló művészek játszottak el a kinematográfusok.

A gyilkoló pletyka.

Mi történik az Operaházban?

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, április 3.

Az Operáról egy idő óta igen sokat beszélnek; de nem mint műintézetéről, hanem, mint botrányfészkekről.

A legújabb skandalum középpontja egy öngyilkossági kísérlet. Moór Pál, az Opera egyik kardalosa az áldozat.

Az eset a következő:

A sztrájkvezér.

Mikor az Opera kardalosa sztrájkoltak, Moór Pál volt a vezérük és ő vitte diadalra a sztrájk ügyét. A később megkötött béke értelmében senkit a sztrájkból kifolyólag elbocsátani nem lehetett és így Moór is megmaradt az Operaház kötelékében.

Ugy látszik azonban, nem tudták neki megbocsátani a sztrájkban játszott szerepét, mert nemsokára azt kezdték az Operaházban hisztelni, hogy váltót hamisított, hogy Moór betörést követett el. Ellopta Sándori Ilka (Sándori Ilka kardalosnő sztrájkvezér volt és ezért később bojkottálták) 1000 koronát érő értékpapirokat.

A gyanu.

Egy kardalosnő, névszerint Jakabné közölte bizalmasan Moór feleségével, Vierich Juliskával, aki szintén a kórus tagja, hogy mi mindent suttognak a férjéről. Moór szörnyen felháborította a mende-monda, kutatni kezdett a ferrás után, amikor váratlanul Hets Ödön dr., az Opera jogtanácsosa magához hívatta és közölte vele a következőket:

— Rosszul esik, hogy éppen nekem kell önnek közölni azt a súlyos vádat, amelyet Sándori Ilona karénekesnő Molnár Viktor államtitkárnál emelt ön ellen. A kisasszony elpanaszolta az államtitkárnak, hogy ön 1906-ban, amikor vele közös lakásban lakott, betört a lakásába és ellopta 1000 koronát érő értékpapirjait. Akkor feljelentést is tett a rendőrségen, de azt később visszavonta.

Moór most már tudta, hogy honnan erednek a becsmérő híresztelések. Kijelentette a jogtanácsosnak, hogy nyomban megteszi a büntető feljelentést Sándori Ilona ellen, rágalmasz címén. Hets Ödön dr. még közölte a karénekesnővel, hogy az államtitkár a panasz folytán fegyelmi vizsgálatot rendelt el Moór ellen.

A jogtanácsostól jövet, egyenesen Lengyel Zoltán dr. irodáját kereste fel és megbizta, hogy indítsa meg a pert Sándori Ilona ellen.

A pör megindul.

Az eljárás megindult, de egy hónappal ezelőtt Hets újból magához kérte Moórt és közölte vele, hogy ha a Sándori Ilona által felhozott vádak igazaknak bizonyulnának, Moór nem maradhat az Opera tagja.

A karénekes ismételtén kijelentette, hogy a vádak hamisak és csak arra kérte a jogtanácsost, hogy várják be a járásbírósi tárgyalás végét. Ki fog derülni teljes ártatlansága.

Néhány nappal később már maga Mészáros Imre igazgató szólította maga elé Moórt. Nagyon udvariasan fogadta.

— Megdöbbenéssel értesültem, — mondotta — a vádról, amelyet fel sem tételezek önrel. Mégis egy kérés van. Bárhogyan alakulna is a helyzet, ígérje meg, hogy a Sándori Ilona-féle vádról és a nyomában támadt botrányról senkinek nem fog szólni.

A dolgot akkor nem értette Moór, de ezt az ígéretet megtette, annál is inkább, mert a dolog reá nézve is kellemetlen volt.

Asszony van a dologban.

A járásbírószágon szerdán tartották meg a rágalmasz pör tárgyalását. Sándori Ilona itt fentartotta a vádját, amivel szemben Moór el-

mondotta, hogy 1906-ban, amikor Sándori Ilonával közös lakásban laktak, tényleg ellopták a leány értékpapirjait.

— Akkor Sándori Ilona, — folytatta Moór, — a rendőrségen ismeretlen tettes ellen feljelentést tett, de annak a gyanújának adott kifejezést, hogy huszonegyéves fiutestvérét különösnek tartja a dologban. A rendőrség megindította a vizsgálatot, amely azonban eredménytelenül végződött. Rólam az egész ügyben szó sem esett, csak most hozza elő ezt a vádat Sándori Ilona, akit nyilván a boszu vezérel. Mint érdekes körülményt felemlítem, hogy a lopás után még egy évig fentartottuk a jó barátságot és Sándori Ilona csak akkor hidegült el, amikor én a múlt év nyarán meg-nősültem. A sztrájk óta pedig esküdt ellenséggem lett.

Baumann járásbíró, aki a pört tárgyalta, elhalasztotta a tárgyalás folytatását addig, amíg a rendőrségtől beszerzi az iratokat.

Elcsapták!

Moór igazságát érezve, nyugodtan ment haza, de itt nagy meglepetés várta. Az asztalon hevert az Opera igazgatóságának a levele, amelyben közlik vele, hogy mátol kezdve nem tagja az Operának. A szerencsétlen embert valóságos lesújtotta a levél tartalma, amely elárulta az igazgatóság hangulatát. Be sem várta a bíróság igazságos döntését, határozta. Az elbocsátással elébe vágta a bírósági ítéletnek és azt a színezetet adta a felmondással, mintha a bűnösségéről meg volnának győződve.

A becsületében megtámadott embert oly érzékenyen sújtotta a szégyen, hogy halálra szánta magát.

Tegnap bezárkózott Próféta-utca 6. számú lakásába és karbonil-szulfiddal megmérgezte magát.

Viedrich Bernátné, az anyósa, fődözte föl öngyilkos kísérletét. Esméletlenül, eltorzult arccal feküdt a divánon. A megriadt uriaszony nyomban a mentőkért telefonált, akiknek hosszú élesztési kísérlet után sikerült eszméltre kelteni. A veszedelmes mérge azonban annyira megrongálta a szervezetét, hogy súlyos betegen fekszik a lakásán.

Mocsonyi Sándor halála.

A gyászoló románság.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 3.

Tegnapelőtt, április elsején birkisi magányában 68 éves korában meghalt Mocsonyi Sándor, a magyarországi románság egyik legrégibb vezetője s legkiválóbb vezéralakja. Iskoláit Budapesten végezte, majd Bécsben és Grácban tanult tovább, ahol megszerezte jogtudori diplomáját. Amikor külföldi tanulmányait elvégezte, 1865-ben hazajött és egy magyar kerületben képviselővé választották. A parlamentben a nemzetiségekről alkotott törvény igazságtalan intézkedései ellen küzdött. 1869-ben Lugos, 1872-ben pedig az aradmegyei *Mária-radna* küldte a parlamentbe. 1874-ben lemondott mandátumáról, mert a románok akciójával nem értett egyet s a passzivitásból többszöri kérésre se lépett ki. Ettől fogva az aktív politikától teljesen távol tartotta magát és inkább publicisztikai és filozófia-irodalmi működést fejtett ki. Állást foglalt az ismeretes memorandum ellen. Erős gazdasági működést is fejtett ki a románok érdekében. Főalapítója és legelső elnöke volt a szebeni Albinának. Egyháza érdekében is rendkívül sokat fejtett ki. Szebenben 60 ezer koronás tanügyi alapítványt tett. Legkiválóbb művei: *Constiinta Nationala, Libertatea*

Pressei, Religia Stiinta. Az Astrának 3 évig volt elnöke.

Halálát az egész magyarországi románság gyászolja. E hó 5-én temetik Fényen a családi sírboltba.

HIREK.

A vasut és a katonai szállítások.

Izgatás passzív rezisztenciára.

— Távirati tudósítás. —

Arad, április 3

Különös izgató alak letartóztatásáról kaptunk távirati értesítést Sopronból. Egy volt vasuti altisztet elfogtak, mert arra buzdította a vasutasokat, hogy az esetleges mozgósítás, vagy nagyobb katonai csapatszállítás esetén tagadják meg a szolgálatot.

Az eset a következő:

Sopronban és a szomszédos vasuti állomások vasutasai között napok óta a következő kezdetű felhívásokat osztogatták:

„Déli vasuti munkások! Testvérek! Mint a D. V. bécsi műhelyének munkása, rövid itt tartózkodásom alatt érdeklődtem a ti sorsotok és az itteni viszonyok iránt. Mint déli vasuti munkás szólok hozzátok, szeretettel, mivel még rövid idővel előbb büszkén gondoltunk rátok és az átlalatok elért eredményekre. Most azonban összetett kézzel figyelitek a visszafejlődést, megálltok a harc közepén.”

A felhívás többi része a szent koronás vasuti szövetség ellen izgat és ajánlja a szocialista egyesületben való tömörülést.

A plakát a rendőrhatalóságok kezei közé került és több józan gondolkodású munkás jelentést tett arról, hogy izgatás folyik aziránt, hogy a nagyobb arányú katonai szállítások, főleg pedig csapatmozgósítások idején passzív rezisztenciát kezdjenek a déli vasuti munkások.

A rendőrhatalóságoknak az is tudomására jutott, hogy a vonalon Nagykanizsát akarják az agitáció központjává tenni és hogy a napokban egy budapesti kiküldött érkezik Nagykanizsára, ki a déli vasuti munkások vezető embereivel ülést akar tartani és rá akarja bírni őket, hogy csapatmozgósítások esetén passzív rezisztenciával lépjenek föl.

A nyomozás megindult és eredményre is vezetett. A nagykanizsai rendőrtisztek több rendőrrel buzgón kutattak a budapesti küldött után, kire végre rá is akadtak, Cservenka János vasutas agitátor személyében. Cservenka már nincs az államvasutak szolgálatában, mert elbocsátották. Hamar neszét vette, hogy a rendőrség nyomában van s ezért elmenekült. Szentmiklóson azonban letartóztatták. Kiderült róla, hogy hasonló bujtogatást legutóbb az államvasutak vonalain is üzött.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 4-én az időjárás: változékony, szel, hűvös, sok helyütt csapadék.

— Virágvasárnap a minoriták templomában. A nagyhét a holnapi vasárnapkal veszi kezdetét, melyet igen találóan neveznek virágvasárnapnak. Az egyház ezzel annak emlékére ünnepli, hogy a Megváltó a mai napon vonult be Jeruzsálembe a nép hozsanna kiáltásai és virágözöne között mint koronázatlan király, hogy onnét néhány nap múlva már mint tövissel ékített király vonuljon fel a Golgotára vérével pecsételvén meg tanításainak igazságát. Az ünnepi istentisztelet d. e. fél 10 órakor barkaszenteléssel kezdődik, melyet körmenet és szentmise követnek. D. u. 5 órakor szentbeszéd lesz.

— A vesztőhely megváltására. A tizenhárom vértanú kivégeztetési helyének megváltására az elmúlt héten a 13-as bizottsághoz a következő adományok folytak be: Philipp János orszgy. képviselő 10 kor., Malatinszky György orszgy. képviselő 20 kor., Varnay Imre orszgy. képviselő 10 kor., Korda Andor orszgy. képviselő 20 kor., dr. Ferenczy Géza orszgy. képviselő 20 kor., dr. Barcsay Andor orszgy. képviselő 20 kor., Csanak János orszgy. képviselő 20 kor., Tóth János orszgy. képviselő 20 kor., Brázay Zoltán orszgy. képviselő 25 kor., Bartal Ferenc orszgy. képviselő 20 kor., Bohus Károly orszgy. képviselő 10 kor., dr. Botzenhardt János orszgy. képviselő 10 kor., Czibur Bertalan orszgy. képviselő 50 kor., M. Kovács János orszgy. képviselő 10 kor., Maczkó Emil orszgy. képviselő 20 kor., Potoczky Dező orszgy. képviselő 20 kor., Farkas Albert orszgy. képviselő 20 kor., dr. Schmidt Károly orszgy. képviselő 5 kor., br. Mandorff Géza orszgy. képviselő 20 kor., dr. Samassa József bíbornok 200 kor., gróf Hadik Barkóczy Endre 50 kor., báró Bohus Lajos 50 kor., br. Bohus László 50 kor., br. Bohus Zsigmond 50 kor., br. Radvánszky Albert 10 kor., Lánosz Leó 100 kor., Ludvig Gyula 10 kor., Lukács Antal 30 kor., gróf Zichy Gyula 50 kor., Ferenczy József 10 kor., gróf Csáky Viktor 25 kor., gróf Dessewffy Béla 50 kor., gróf Dessewffy Dénes 50 kor., gróf Teleky Gyula 10 kor., gróf Vigyázó Ferenc 30 kor., gróf Vigyázó Sándor 20 kor., gróf Zichy Tivadar 100 kor., Hatvani, Deutsch Sándor 50 kor., Márffy Emil 10 kor., dr. Krapacz János püspök 40 kor., gróf Almásy Dénes 100 kor., gróf Vay Gábor 100 kor., dr. Boromisza Tibor püspök 20 kor., báró Wesselényi Miklós 20 kor. — Az aradi zenede növendékei lapunk után 10 koronát adományoztak a vesztőhely megváltására.

— A magyar-szerb kereskedelmi szerződés. Belgrádból táviratozzák: Ma délután Forgách gróf meglátogatta Milovanovics külügyminisztert, akivel közölte, hogy az osztrák és magyar kormány hajlandó Szerbiával a kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalásokat felvenni.

— Akitől elvették az udvari szállítói címet. Pécsről írják ezt a nem mindennapi esetet: Schlesinger M. és társa egyik legnagyobb lővászáró cége a monarchiának és mint az udvarnak tényleges szállítója, cége fölött már régen ott ékeskedik az udvari szállítói cím. Most megesezt a céggel, ami egyenesen kivétel számba megy udvari szállítóknál. Főszólítást kapott a főudvarmesteri hivataltól, távolítsa el cégéről az udvari szállítói címet, melytől megfosztották. Ugyanis a cég jól ismerve a helyzet kiélesedését Ausztria-Magyarország és Szerbia között, mégis végrehajtotta Szerbiának nagyobb mérvű lőmegrendeléseit és mivel a kivétel akkor már tiltva volt, lőküldeményeit Oroszszágon át küldötte Szerbiába. A konkurrens, akik mindenről első sorban értesülnek, ezt megtudták, leleplezték a lőszállító céget és mivel arra az üzleti nyereszkesedés nagyobb hatással volt, mint a hazafias érzés, most töröltetett a cs. és kir. udvari szállítók listájából és az udvartól nem kap több megrendelést.

— **A városi tisztviselőkért.** A februári közgyűlésnek kellett jóvá tenni — mint azt megírtuk — egy olyan tisztviselői érdekebe vágó tévedést, mely ellenkezik a törvényhatóság intenciójával. Egyik tisztviselő előlépett és ezáltal kisebb lett a fizetése. Ez úgy történhetik meg, hogy az illető tisztviselőt közvetlenül a korpótlék esedékessége előtt léptetik elő és ekkor a korpótléktól elesik, amely nagyobb lett volna, mint a fizetésbeli különbözet. Ennek az igazságtalanságnak megszüntetését célozza az a kifizetésű tisztviselők érdekeiért sikra szálló indítvány, melyet Szudy Elemér törvényhatósági bizottsági tag nyújtott be ma a polgármesternél. Az indítvány a következőkép szól:

Arad város törvényhatósági bizottsága áthatva attól a humánus szellemtől, amelylyel a város tisztviselői kara iránt mindenkor viselkedett, már évekkel ezelőtt kimondotta, hogy a tisztviselőknek ötödéves korpótléket ad, még pedig oly értelemben, hogy a korpótléket tíz évi szolgálaton túl minden tisztviselő megkapja, ha öt év óta fizetésjavításban nem részesült. Minthogy azonban a közelmúltban több példa volt arra, hogy egyes kifizetésű tisztviselőket közvetlen a korpótlék esedékessége előtt előléptettek oly módon, hogy a fizetésemelést kisebb összegben állapították meg, mint amennyi jövedelmi többlet az illetők előléptetése esetén is jogot formálhattak volna s ekként míg egyfelől magasabb fizetési osztályba léptek, másrészt anyagilag megkárosodtak: indítatva attól a gondolatától, hogy e kisebb tisztviselői ekzsztenciák minden anomáliától megóvassanak, kérem a tekintetes törvényhatósági bizottságot, méltóztassék kimondani, hogy: 1) a városi tisztviselők fizetésemelés esetén se részesülhetnek mostohább javadalmazásban, mintha az ötödéves korpótléket elérték volna; 2) a törvényhatóság az idevonatkozó közgyűlési határozatot felülvizsgálja és kiegészíti azzal, hogy a korpótlék és előléptetési összeg közti különbséget a tanács hivatalból mindenkor kiegyenlítsé.

A polgármester az áprilisi havi közgyűlés elé terjeszti az indítványt, mely bizonyára egyhangulag válik határozattá.

— **Szabadságharci erektyék Aradon.** A Kölcsey-egyesület Szabadságharci Ereklyemuzeuma, mely gazdagságával páratlan az országban, a napokban több igen értékes tárggyal szaporodott. Csizsár Lajos aknasugatagi sóbányahivatalfőnök elküldte Asztalos Sándor honvédőrnagynak, Arad egykori megmentőjének két harci pisztolyát, melyeket atyja kapott volt Asztalostól — sőt a sőt — mielőtt Máramarosból külföldre menekült. A szabadságharcban sok dicsőséget aratott kardot is kapott az aradi Kölcsey-egyesület, az ősszel Budapesten meghalt Székács Pál volt 48-as honvédszázados hagyatékából. Végrendeletében úgy intézkedett a vitészségével pár hónap alatt közlegényből századossá lett Székács nyugalmazott járásbíró, hogy kardja ott legyen Aradon a zászlódarab alatt, melyért a Dunamentén annyi csatában harcolt. Fia, Székács Pál dárdai járásbíró most tett eleget hős apja kívánságának. A nagy idők emléke egy kis somfabot is, melynek fején Ádám, Éva és a sátán van kifaragva. Jancu Abrahamé volt a bot, ő is faragta, mikor furulyaszóval a bihari havasokat járta. Kristyó Jánosnak, az egykori Zarándmegye főbírájának adta, mert sok jót tett vele. Az Ereklyemuzeumnak fia, Kristyó János ajándékozta. Egy pár gyerekcipővel lett még gazdagabb a Kölcseyegyesület, de ezeket a szabadságharc egy vitéz ezredese Lenkey Károly készítette unokájának, mikor már egri főszámvevő volt. Magakitalálása cipő volt, melyre szabadalmat is kapott. Hátról voltak a gombjai és a lábajlásnak engedő gummiszalagjai. Az ezredes az aradi várban tanulta meg a cipésmesterséget, hol 12 évig kellett volna raboskodni, de csak 1850—1853. végéig volt ott. A szabadalmazott cipőket, melyeket azonban nem sokszorosított, unokája Kiss Károlyné, az aradcsanádi vasutak ellenőrének felesége helyezte el a nemzet erektyéi közt.

— **Egy öreg honvéd halála.** Weisz Sámuel az 1848—9-iki szabadságharcban volt huszárkürtös ma, Aradon 80 éves korában meghalt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz.

— **Államsegély a kulturpalotára.** Hosszu évek fáradozását koronázza az az örömdetes hír, melyet Szász Károly kultuszminiszteri osztálytanácsos közölt Barabás Bélával, Aradváros ügyeinek hűséges támogatójával. Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy az aradi Közművelődési ház építési céljaira a kultusztárca százötvenezer korona államsegélyt folyósítson két részletben. Az első részletet, ötvenezer koronát már kiutaltványozott. A nagyobbik részre akkor jelöli ki a miniszter a fedezetet, ha az ő intencióinak megfelelő változtatásokkal készülő újabb tervek és költségvetés előtte lesznek. Barabás Bélát értesítette első sorban Szász Károly osztálytanácsos, az ügy előadója, aki a következő levelet intézte Barabáshoz:

Méltóságos Uram!

Nagybecsű érdeklődéssel folytán tisztelettel tudatom, hogy miniszterem ő Nagyméltósága a mai napon 20067. szám alatt kelt rendeletével 50.000 koronát utaltványozott az aradi Közművelődési Ház építésének céljára, tőkesegélyül. A még szükséges 100.000 korona fedezetére vonatkozólag akkor fog dönteni, ha a város a tervet és költségvetést felterjeszti. Fogadd kérlek őszinte tiszteletem nyilvánítását, amelylyel vagyok kész szolgád

Budapest, 1909. III. 31.

Szász Károly.

min. oszt. tanácsos.

A terveket most dolgozza át Szántay Lajos építész, aki — mint azt megírtuk — személyesen járt a minisztériumban és előterjesztette, hogy a zeneda elhelyezése által milyen méretű bővítések és átalakítások váltak szükségessé.

— **A posta autobus-jegye.** Megírtuk, hogy az aradi postafőnökség Siket Traján nagyváradi postaigazgató utasítására megkereste az üzemigazgatót és bérletjegyet kért egy alkalmazottja részére. Ezzel a közönség érdekeit még nagyobb mértékben akarja a posta szolgálni. Az autobus használatával még az utolsó negyedórán feladott leveleket is kiszállítja a posta a vasúthoz s így az sokkal hamarabb ér el a címzetthez, mint az eddig megtörtént. A bérletjegyet azonban csak korlátozott mértékben lehetett használni, ami miatt Siket a tanácshoz apellált. A tanács ma megváltoztatta az üzemigazgató rendelkezését és arról értesíti a postát, hogy a bérletjegy korlátlan menetre érvényes.

— **Halálos ítélet.** Triesztből táviratozzák: Tudvalevő, hogy Födriansperg Gyula magánhivatalnok meggyilkolta s kirabolta Fabry Lucienne énekesnőt a múlt év július havában s testét összevagdosta, aztán a tengerbe dobta. Az esküdtek ma a rablás vádjára alól Födriansperget felmentették, de az előre megfontolt szándékos emberölésben bűnösnek mondták ki, s ez alapon a bíróság a vádlottat kötél általi halálra ítélte. Az elítélt minden jogorvoslatról lemondott.

— **Rejtélyes halál.** Az aradmegyei Almás községben — mint onnan jelentik — Laszkuc Ilie gazdálkodót, ma a saját lakásában, reggelre halva találták. Mivel külsőrszak nyomai látszanak rajta, minden valószínűség szerint bűncselekménynek lett az áldozata. A csendőrség szigorú nyomozást indított.

— **Lopás a vaggongyárban.** Azokkal az elterjedt hírekkel szemben, mintha a vaggongyárban felfedezett lopás alkalmából más is elborcsátatott volna, mint a bűnösnek talált művezető, a vaggongyár igazgatóságánál szerzett információ alapján megállapítható, hogy senki ellen eljárás nincs folyamatban és másra mint az említettre lopás büntetése bizonyítva nincs.

— **Egy aradi kereskedő alapítványa.** Humánus célú, nemes gondolkodásról tanuskodó alapítványt tett az Aradi Kereskedők Körénél Pollák Sándor aradi nagykereskedő és teglaryáros, néhai édes anyja, özv. Pollák Józsefné nevére. Az alapítvány az Aradi Polgári Takarékpénztár öt darab részvényéből áll, tehát az értéke meghaladja az ezer koronát, kamataiból minden évben olyan aradi kereskedelmi alkalmazott segélyezendő, aki beteg s szanatóriumi gyógykezelésre van szüksége. Az alapítvány értékét Pollák Sándor az alapító levél kíséretében már meg is küldte az Aradi Kereskedők Köré elnökségének, amely azt kezelni s kamatait az alapító levél rendelkezése szerint minden év január havában kiadni fogja.

— **Akasztás.** Lembergől jelentik, hogy Zabak Péter rablógyilkost ma felakasztották.

— **Hivatal a toronyóra kezelésére.** A humoristák szokták olvasóik mulattatására a legkeptelenebb hivatali állásokat kieszelni, melyek olvasasakor elmosolyodik az ember s olykor boszankodik is, hogyan lehet ilyen abszurd dolgokat a valószínűség látszatába bujtatni. Baranyavármegye legközelebbi közgyűlésén a bizottsági tagoknak alkalmuk lesz meggyőződést szerezni, hogy a keptelennek látszó humoreszk-állások nem épen afféle non sens-ek; mert hát Baranyavármegye egyik községe „toronyórát kezelő állás”-t szervezett s a képviselőtestület részéről e címen megállapított fizetés jóváhagyását kéri a közgyűléstől. Ugy látszik, a jó falusiak megirigyelték a nagyvárosokban levő magas hivatali állásokat. Vajon mit szól ehhez a nemes vármegye? Valószínű, hogy helyben hagyja a határozatot. Hiszen abban a kis faluban csak a vármegyei szokásokat akarták utánózni.

— **A képviselő és a szülésznő.** Budapestről írják: Ha szülésznőt a rendőrségre idéznek, többnyire rejtelmes ügyek kerülnek napvilágra. Ma Czéh Kálmánné budapesti szülésznő dolgával foglalkozott a rendőrség s ezúttal a sötétség és a rejtelen elmaradt. A szülésznő a becsületének helyreállítását kereste, amire azért van szüksége, mert egy országgyűlési képviselő arcúltította. Az esemény szalai egy villamos kocsira nyulnak vissza, melynek perronján történt az affér a szülésznő és a honatya között. A 167-es városi villamos kocsin perronján nagy volt a tolongás. Ott volt a tolongók között Czéh Kálmánné, a szülésznő, egy képviselő és egy elegáns hölgy, aki virágcsokrot tartott a kezében. A hölgy féltette a bokráját s erőlyesen félretolta a szülésznőt, aki veszélyeztette a virágok épségét.

— Inkább engem nyom össze, mint a virágokat — fakadt ki a szülésznő.

— Magát lehet — vágta oda a hölgy.

— Akkor magát is lehet — felelt vissza az okleveles nő.

A tolongási vitába erre beleszólt a képviselő, aki Czéh Kálmánnét arcúltította. A villamos kalauza az ártott nem látta bejezettnek s rendőrt kiáltott. A rendőr felírta a képviselő és a szülésznő nevét s így került ma a rendőrség elé az ügy. Czéh Kálmánné kihallgatása után a rendőrség áttette a panaszt a járásbíróhoz, mely becsületsértés címén indítja meg az eljárást a honatya ellen.

— **Takarékbetéteket ajánlja az „Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaság”** (Salacz-utca 6. szám) hogy nála helyezték el, mert öt, (5%) hat százalékos betétkamatot fizetnek. Ezen intézet a takarékbetéteket zálogszámlájánál gyümölcsöszteti. A betéteket a pénztár állásához képest felmondás nélkül fizetik vissza.

151

— **A Központiban ma Kondor Ernő hangversenyez.**

— **Elfogott leánykereskedő.** Kaposvárról írják: Mióta Gyékényesen határrendőrségi különítményt szervezett a belügyi kormány, alig mulik el hét anélkül, hogy egy vagy több nagystílű, veszedelmes és lelketlen leánykereskedőt, lélekkuftart ne tennének ártalmatlanná a határrendőrök. A napokban Méth Györgyné érsekújvári nőt fogták ei a gyékényesi állomáson, amikor Lukács Ilona és Benyik Julia 17-18 éves lengyeltőtű leányokat akarta Fiuméba szállítani és 540 korona vételárért Seidenfeld Mór éjjeli mulatójában elhelyezni. Az elfogott nőt a csurgói főszolgabíró 500 korona pénzbírságra és 25 napi elzárásra ítélte. Ezt az ítéletet az alispán is jóváhagyta. A bűnös utra csábított leányokat pedig szülőik határozott kívánságára hazaszállították.

— **Üzletnagyobbítás miatt,** mélyen leszállított árban lesznek eladva finom női bőr- és selyem táskák s mindennemű más bőrárak, gumilabdák, footballok, fűleslabdák, tenniszverők, diabolók, mindennemű kefe árak, fésűk, elegáns hajgarnitúrák, pipere árak, valamint valódi francia és angol illatszerek, elegáns sétabotok legnagyobb választékban Hegedűs Gyula kereskedésében, Aradon, Andrassy-tér 15. 41

— **Hölgyek mosakodás után,** urak borotválkozás után arcboróká udéntartása miatt használják Kárpáti János aradi gyógyszerész Benzoe tejcrémét. Ara 1 korona. 893

— **Francia likörök** legbiztosabb készítésére, — házilag — 1 üveg likör aroma Vojtek és Weisznál. 171

TÖRVÉNYKEZÉS.

Az apa bűne.

Megrontott leányok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 3

Az aradi törvényszék már két nap óta tárgyalja Stósz Bálint aradi kertész bűnügyét; Stósz a kir. ügyészség azzal vádolta, hogy saját leányait a legbrutálisabb módon megrontotta s csábítás büntetést követelte el, mert leányait arra csábította, hogy idegen emberekkel is szeretkezzenek. Közszemérem ellen való vétség vádját is emelték ellene, mert nyitott ablaknál nappal egy nővel teljesen ruha nélkül jelent meg, amivel közbotrányt idézett elő. A vádtanács Stósz Bálintot ezekért a bűncselekményekért vád alá helyezte. A törvényszék most tartotta meg a főtárgyalást ebben az ügyben. Minthogy a bíróság zárt tárgyalást rendelt el, csak az ítélet közlésére szorítkozunk.

A tárgyaláson Bittó József törvényszéki bíró elnökölt, a vádat Fikler Károly dr. kir. ügyész képviselte, míg a vádlott védelmét Krenner Zoltán dr. ügyvéd látta el. A bíróság Stósz Bálintot *bűnösnek* mondotta ki abban, hogy két leányát erőszakosan megrontotta, de elfogadta a védőnek azt az érvelését, hogy Stósz Bálint ellen a csábítás és szemérem elleni vétség nem nyert bizonyítást, így ezen vádak alól *felmentette*. A megbecstelenítésért *hat évi fegyházbüntetéssel* sújtotta a törvényszék a vádlottat. Súlyosbíró körülménynek vette a bíróság azt, hogy Stósz a bűncselekményt saját fejletlen gyermekei ellen követte el, enyhítő körülménynek csak büntetlen előéletét és azt vette a bíróság, hogy a bűncselekmény elkövetése óta már hosszabb idő telt el. A bíróság, a vádlott saját gyermekei által tett rendkívüli terhelő vallomást fogadta el döntőnek, amelyet a többi tanuk vallomása megerősített. A kir. ügyész megnyugodott az ítéletben, de a vádlott enyhítésért felebbezést jelentett be.

§ **A hazajáró szellem.** Temesvárról írják: Románbunya községben 1908. év május—június havában óriási csapásként tikkasztó hőség és nagy szárazság volt. A nép egy ideig leimádkozta az esőt, de amikor látta, hogy Isten nem segít, összeültek a falu bölcsei és kisütötték, hogy a szárazság oka a február 2-án elhunyt *Kantis Szilárd hazajáró lelke*. Ennek a *hazajáró szellemnek* az elpusztítására nyolc bátor ember vállalkozott, akik június huszadikára virradó éjjel kimentek a temetőbe és nagy csendben hozzáfogtak a pusztításhoz. A sir fel-

bontása után *Kantis holttestét a legelvetemettebb módon össze-vissza szurkálták*, izekre vagdalták és a durva, kegyeletsértő remes tett után a koporsót visszahelyezték a sirba. A csendőrség a dolognak utána járt és az állatias sirbontókat *Kádár Szilárd, Lungu Szilárd, Petisan Pavel, Vizestyan Szilárd, Predeszkú György, Oczikán György, Lungu Vasillie és Oczikán Péter* személyében letartóztatta és az ügyet a lugosi törvényszékhez áttette, amely a sirbontókat fejenként 20-20 korona pénzbüntetésre ítélte. A temesvári kir. ítélőtábla csütörtöki tárgyalásán az első bíróság ítéletét megváltoztatta és a kegyeletsértőket egyenkint egy-egy *havi fogházra* és 20-20 korona pénzbüntetésre ítélte.

TARKASÁGOK.

(A kiűritett perselyek.) Aradon több üzletbe a napokban beállított valami merész fellépésű ifju, s úgy mutatkozott be, mint akinek a vakok számára való adakozások perselyeit kell kiűriteni.

— A vakok intézetének budapesti igazgatója bizott meg ezzel — mondta az ifju, aki előtt persze erre megnyitlak az összes perselyek és ő a legnagyobb kenyelemmel nyult azokba.

Később kiderült, hogy a jeles firma nem az, akinek mondotta magát s jogtalanul emelte el a perselyek tartalmát. A rendőrségre vitték, ahol a főkapitány ráförmedt:

- Maga tolvaj. Nem szégyenli magát?
- Én nem vagyok tolvaj.
- De kiűritette a vakok perselyeit.
- Igen, kiűritettem.
- Minek űritette ki?

A tolvaj cinikusan mosolygott:

— Minek űritettem ki? — mondta. — Hát a vakok egészségére.

(A mai cselédek.) Tudvalevő, hogy a mai cselédek már jóformán nagyobb urak, mint a kenyéradók. A cselédekkel ma nem lehet gorombáskodni, mert az a család, amely nem elég illendően beszél a szobalányával, sohase kap cselédet. Ezt a cselédszerzők is tudják s mindenkor figyelmeztetik a nagyságukat a „cseléd-illemszabályokra.”

A napokban bement egy aradi nagysága a cselédszerzőhöz és az ott üldögélő lányok felé mutatva, mondta:

— Ezek szakácsnők? Nekem szakácsnőre volna szükségem.

— Lassabban tessék beszélni nagysága, — könyörgött a cselédszerző, — mert különben soha nem kap szakácsnőt. Máskép kell már beszélni ezekkel a lányokkal.

— Másképpen? Hát hogy szólítsam őket?

— Így kell velük beszélni. — mondta a cselédszerző és ezzel a szakácsnők felé fordult:

— Hölgyeim, ki volna hajlandó vállalkozni ő nagysága háztartási osztályának igazgatására?

(A nagylelkű kereskedő.) Aradi kereskedők beszéltek ezt a történetet:

Egy idősebb kereskedőhöz, aki melleleg szólva a felesége rabigájában görnyed, bekopogtatott a leg-
régibb alkalmazottja.

- Kérni jöttem, főnök ur, — mondta.
- Bátran, ki vele.
- Megakarok nőszülni.
- És aztán?
- És kevés a fizetésem. Ennyiből nem tudunk ketten megélni.
- Fizetésemelés kell?
- Igen. Fizetésemelés nélkül nem tudunk majd megélni.
- Kiszámította?

— A legpontosabban. Legalább 60 korona fizetésemelésre volna szükségem. Anélkül nem tudok megőszülni.

— Biztos ez?

— Igen.

— Nahát, — mondta a kereskedő — hogy lássa, milyen jóakarója vagyok én magának és mennyire szívelem a maga jövőendő boldogságát, hát — *nem emelem fel a fizetését.*

ÚJ KÖNYVEK.

* **Thury Zoltán összes művei.** Hat vaskos kötet fekszik előttünk, amelyen Thury Zoltán egész életének szellemi munkálkodása van magörökítve. Thury Zoltán földi szenvedései után pihenni örök álmát, feladata be van fejezve, műveinek hat kötetét egyetlen betű sem követheti már. Pontot tett az utolsó szó után a halál. Most, hogy már mind a hat kötet együtt van, láttuk az elhunyt író genialitását, sokoldalúságát. Szintén szédítő az előtűnk feltáruló szellemi kincs temérdeksége, gazdagsága. Elbeszélései között csak A Sorompó, A kapitány, A gabalyi kis káplár, Pityu bácsi, Az uzsorás, Pityóke címűeket emlíjük. Azért csak ennyit, mert egy pár száz elbeszélés címének följegyzésére nincs helyünk. Csupa szellem és szatíra árad a „Kicsi mesék nagy uraknak” című ciklusból és a színművek között ott találjuk a „Katonák”-at, ezt a merész tollal írott darabot, amelynek bemutató előadása körül a tyukszemén érintett katonák jóvoltából országos szenzáció keletkezett annak idején. Ajánljuk szegény Thury Zoltán összegyűjtött munkáit a magyar olvasóközönség figyelmébe. Nem csupán azért, mert ezáltal a hűséges özvegy nyomasztó gondjain könnyítenek, azért sem éppen, mert a megboldogult árváinak neveltetését előmozdítják. — de leginkább azért, mert e hat kötet belső tartalmával s külső kiállításával disze lesz könyves polcuknak és a szellemi élvezet soha ki nem apadó forrása marad nemzedékről nemzedékre. Thury Zoltán összes munkái hat kötetének ára fűzve 24 korona, kötve 36 korona és a könyvkereskedésekben kapható. E szépen kiállított művet Kner Izidor gyomai nyomdász adta ki.

* **Új Idők.** Ami értékes a magyar irodalom műhelyéből kikerül, mindezt azonnál frissen megszerzi az „Új Idők”. Munkatársai közt a szerkesztő Herczeg Ferencen kívül ott találja a toll, a rajz és ecset java reprezentálót. Regény, novella, vers, társadalmi és művészeti cikke minden ami megjelenik hasábjain, az irodalmi finomság jegyében készül. Illusztratív része csupa ötlet, mindig szórakoztató. Nincs közérdeklő esemény, amelyről eredeti felvételekkel ne adna számot. Aktualitásaival ily módon egy-egy hét ütköző életének illusztrált krónikája. Negyedévenként két eredeti regényt kezd és színes műlapot ad mellékletül. Ezek a tulajdonságok tették magas színvonalon álló hetilappá. Ennek révén kedvelt ismerős, immár tizenöt év óta, a magyar urfamiálak szalonjában. Előfizetési ára negyedévenként 4 korona. Előfizetni lehet a kiadóhivatalban (VI. Andrassy-ut 10.) vagy bármely könyvkereskedésben.

— **Magyar Lányok.** Fiatal lányoknak legkedvesebb szórakoztató olvasmánya a „Magyar Lányok”. Táboriné Tutsek Anna, az ismert írónő szerkeszti ezt a képes lapot, csupa gondos és választékosan. Közleményeit ötlet, izlés, derű és finomság jellemzi. Egy-egy száma mindent felölel, ami a fiatal lányok gondolkörébe vág. Versek, elbeszélések regényen kívül rovata van a női kézimunka, festészet, a házi és gazdasági üzenetek számára. Előfizetési ára negyedévenként 3 korona. Előfizetni lehet a kiadóhivatalban (Budapest, VI. Andrassy-ut 10.) vagy bármely könyvkereskedésben.

* **Az Én Ujságom.** Gyermekek számára alig van megfelelőbb alkalmas ajándék, mint ez a képes, mesélő ujság, amit Pósa Lajos szerkeszt. Apák, anyák igaz örömet szereznek vele, ha az apróbb ember kezébe adják. Maradandóbb valami ez, mint a legszebb húsvéti piros tojás, mert egy egész éven át friss gyönyörűségeit hozza a kedves bohóságoknak, meséknek. Húsvéti száma valóságos album. Az Én Ujságom előfizetési ára negyedévre 2 kor. 50 fill. Előfizetni lehet a kiadóhivatalban. (Budapest VI. Andrassy-ut 10.) vagy bármely más könyvkereskedésben.

Vérszegénység

ellensúlyozásául tessék SCOTT féle Emulsiót használni, a mely a vért gazdagítja és a test husát szilárdítja és egészségessé teszi.

A Scott-féle Emulsió

egyaránt hatásos fiatalnak és öregnek. A gyors javulás meglep és kielégít.

Próbálják meg

és meg fognak erről győződni, mint a hogy ezren és ezren győződtek meg róla az utolsó 32 év lefolyása alatt.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

„Nyáron is legjobb eredményre adagolható.”

Kapható minden gyógyszerárban.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

— Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Aradon, az egyesületi székház tanácstermében április hó 6-án délelőtt 10 órakor igazgató választmányi gyűlést tart, melynek tárgyából kiemeljük a következőket: Az állatbiztosításnak a vármegye területén való szervezése. A földművelésügyi minisztérium által cseledek és munkások jutalmazása céljából engedélyezett jutalomdíjak kiosztása. Az egyesület képviselőiben a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének gyűléseire küldendő tagok megnevezését kéri. A Romániával és Szerbiával kötendő szerződések. Bácsbodrog vármegyei gazdasági egyesület átírata az elemi csapásból eredő károk miatti adó elengedése tárgyában. Az elnökség javaslata az Arad Csanádi Egyesült Vasutaknak a cukorrépa és répaszelet szállítására vonatkozó díjtételei tárgyában.

Gahonaüzleti hetiszemle.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 3.

Valóságos téli időt kaptunk. Ma havazott is. Április hónap hű marad régi hírnevéhez és alaposan hóbotos napokban részesíti azokat, akiknek és amelyeknek a meleg idő kellene. Így a téli kabátját már zálogba tevő embert, a továbbkoplalásra utalt erdei állatokat és végül, amit talán e rovatban első sorban kellene említeni, a zöldülő vetést.

Azonban egyidejűleg csapadéokban is részesült a föld és így — minthogy már szárazságról is panaszkodtak — egyben kedvező jelenséggel is találkozunk.

A gabonaüzlet irányzata szilárdságát megtartotta.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, április 3.

Amerika 1/2-el magasabb. Elkelt: 10 ezer méter-mázsa 10 fillérrel magasabb áron.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra ...	14.06—14.07	14.0—14.09
Tengeri májusra ...	7.45—7.46	7.48—7.49
Rozs áprilisra ...	10.15—10.16	10.20—10.21
Buza májusra ...	13.85—13.86	13.83—13.84
Zab áprilisra ...	8.75—8.76	8.78—8.79
Buza 1909 októberre ...	11.38—11.39	11.45—11.46
Rozs októberre ...	9.21—9.22	9.30—9.31

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény ... 641.—

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Április 3. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 143—144 fillérig; fiatal közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 145—147 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 145—147 fillérig.

Szertiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslétszám: Március hó 31. napján volt készlet 230 5 darab, április 1. napján felhajtott 401 darab, április 1. napján elszállított 182 darab, április 2. napjára maradt készletben 23,274 darab.

A bizott sertés üzlet irányzata: csendes.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1909. évi április hó 4-én:

Délután 3 1/2 órakor versékelt helyárrakkal:

Bánk bán.

Dráma 5 felvonásban. Irta: Katona József.

SZEMÉLYEK:

H-ik Endre	Ditrői Mór.	Simon bán	Szabó L.
Gertrudis	Follinusné E.	Petur bán	Hunyadi J.
Ottó öcsöce	Martonfi R.	Biberach	Delli Lajos.
Bánk bán	Keszler Kde.	Miska bán	Belinszky.
Melinda, neje	Kápolnai J.	Sólm mester	Faludi K.
Soma, fia	Benkő Gizl.	Bendeleiben	Zalai Margit.
Miklós bán	Kulesár L.	Tiborc	Várnai Jenő.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este fél 8 órakor, rendes helyárrakkal:

C) bérlet. C) bérlet.

Az erdőszleány.

Operette 3 felvonásban. Irta: B. Buchsinder. Zenéjét szerezte: G. Jarnó. Fordította: Révész Ferenc. A verseket Ország Bertalan

SZEMÉLYEK:

H-ik József	Martonfi R.	Reutern, lovag	Szabó L.
Gróf Loeben	Polgar S.	Földessy	Faludy K.
Gróf Sternfeld	Ditrői Mór.	Lang, erdősz	Várnay Jenő.
Josefine	Kun Irén.	Krisztina	Sz. Rontay B.
Othebraven	Benkőné.	Walzer Péter	Leővey Leo.
Gróf Kolonitzki	Kertész D.	Miska	Zalai Margit.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Szenzációs új műsor.

Műsor: 1909 április hó 4-én, vasárnap:

1. Szerelmi pilulák. Bohózat. — 2. A sportkedvelő bojár. Természet után. — 3. Bucsú a legényeletről. Bohózat. — 4. A törökök otthon. Természet után.

Tíz perc szünet.

5. A rossz példa. Életkép. — 6. Aranykeresők. Látványosság. — 7. A jótartós bérő. Bohózat.

8. A meudoni mészáros.

Dráma. Irta: Jules Marny.

Személyek: Az anya. Tessandier asszony, a Comedie Francals tagja. Armand a fia: Varence, a Rejanne színház tagja. Clarisse, Armand menyasszonya: Bara k. a, az Athenée színház tagja.

Előadások délután 2 órától kezdve.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

Műsor: 1909. április hó 5-én, hétfőn:

1. Komornyikot keresünk. Bohózat. — 2. A hű ló. Életkép. — 3. Jeruzsálem. Természet után. — 4. A pajkos inas. Bohózat. — 5. Kutyák a hadsereg szolgálatában. Természet után. — 6. A halász leánya. Dráma. — 7. Az ördög kovácsműhelye. Színes látványosság. — 8. Részeg sportférfi. Bohózat.

9. A szokrény.

Dráma. Irta: Henry Lavedau. Elsőrangú párisi művészek közreműködésével.

Előadások délután 6, este fél 8 és 9 órakor.

Husvét első napján

vasárnap, április 11-én lesz az aradi nyomdászok „Guttenberg dalköre” nek műsoros táncestélye a városligeti vendéglőben.

NYILTTÉR.*

Házassági kihirdetés.

Közhirrre tétetik, hogy

1. Dr. Offenbacher Márton, gépészmérnök, fürthi lakos, Offenbacher Gyula gyárosnak és nejeének született Grünbaum Babettának, akik mindketten fürthi lakosok, a fia és

2. Kaufmann Renée, magánzó, nürnbergi lakos, néhai Kaufmann Ignác malomtulajdonos és néhai neje született Assinger Szidónia volt pankotai, aradmegyei lakosok leánya

egymással házasságot kívánnak kötni.

A hirdetés közlése Fűrth, Nürnberg és Pankota községekben, az utóbbi helyen az ott elterjedt, Aradon megjelenő Aradi Köz-
lönyben való közlés által.

Fűrth, 1909. április 2.

Az anyakönyvvezető helyett:

Hoffmann S. k.

Limbbeck János és fia

Első magy. kir. szab. érekeposor-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad. színház-épület. Városi és megyei telefon: 9

Mocsonyi Sándorné szül. gyöngyösi Somogyi Ilona, mint az elhunyt neje, úgy a maga, mint leányai öz. bethleni gróf Bethlen Andrásné szül. feni Mocsonyi Livia és öz. gróf Bissingen és Nippenburg Rezsőné, szül. feni Mocsonyi Georgine, továbbá sógornője öz. Mocsonyi Jenőné szül. zalabéri Horváth Teréz és gyermekei: Katalin, Eugenia. Péter, Sándor és Jonel, valamint öz. feni Mocsonyi Zénőné szül. nagy-szalatnyai báró Fischer Mária és fia feni Mocsonyi Antal nevében is fájdalomtelt szívvel tudatja, hogy felejtethetetlen férje és a legjobb rokon

Mocsonyi Sándor,

1909. április hó 1-én, hosszas szenvedés után, élete 68-ik évében jobblétre szenderült.

A megboldogult hült tetemei folyó hó 5-én délelőtt 11 órakor fognak Fényen a családi sírboltba a gör. kel. egyház szertartása szerint örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő szent-mise áldozat május hó 13-án fog a fény, kápolnái, bir-kisi és budapesti gör. kel. templomokban az egek Urának bemutatni.

1399

Béke hamvaira!

Birkis, 1909. évi április hó 2-án.

Dr. Gabos Jenő

ügyvédi irodáját

Weitzer János-utca 2. sz.

(Régi minorita palota) I. em. 10 a.

helyezte át.

1412

Megérkeztek

a legjobb és legszebb

melyek kevés jéggel

Szabó Albert

Jégszekrények

kitűnően hűtenek.

6 Fensége József főherceg udvari szállítója, üveg, porcellán, lámpa és konyhaberendezési cikkek raktára Arad. — Telefon szám 239. 1393

Szőlőoltvány.

Fajtiszta ripária portalis alanyra oltott
1-ső rendű dus gyökérzetű bor és esemege
fajú szőlőoltvány ezrenként

180 és 200 korona ár mellett

eladó

Aradi és Csanádi Egyesült
vasutak igazgatósága

szőlőtelepe

1326

Borosjenő.

Husvétii levelező-lap nagy választékban.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. l. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1909. április hó 3.

Keresünk:

Aradra: 1 gyakornokot és 1 irodistát.

Vidékre: nőtlen gabonabevásárlót, egy megállapodott kornu perfekt magyar-német és német-szerb levelezőt, továbbá 4 fűszer, rőfös és rövid és 2 kézmű szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvsmerttel bíró segédet.

Alánlunk:

Női kereskedelmi alkalmazottakat, kik az Aradi Kereskedők Köre női kereskedelmi tanfolyamot hallgatták, a gépirásban és levelező gyorsírásban jártasak, 2 irodistát, illetve könyvelőt, továbbá 9 fűszer és csemege, 3 vegyes, 2 kézmű, 2 rőfös, 3 fűszer és rövid, és 2 vas és fűszer szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA**

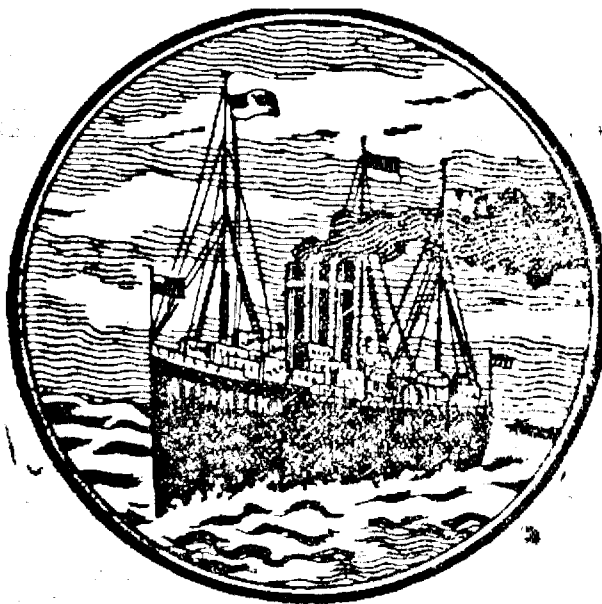
Klein Sándor,

titkar

Keppich Zsigmond,

321

igazgató

Reggel, délután és este

igyunk

ATLANTIKA kávé,

ATLANTIKA teát

ATLANTIKA rummal

mert csak az

ATLANTIKA

kávé, tea, rum speciális üzletben

kapható

fűszer és illatszert káros szagától mentes

kávé, tea, rum.

A kirakatban működésben látható villanyüzemű kávépörkölőnkkel naponta többször friss pörkölés. Eladás nagyban és kicsinyben. 421

ATLANTIKA

Kávé és tea behozatal

Arad, Andrassy-tér 20. Fischer Eliz-palota.

Városi és megyei telefon 609.

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába

Szomaházi: Báro siklósi Loew. Alexander B: Művészet. Graca: Talpra magyar! Heinrich G: Egyetemes irodalomtörténet. Barsini Luigi: Pekingtől Párisig automobilon. Fényes: Bálványok. Oláh: A meztelen asszony. Keletiek nyugaton. Azübaschef: Milliók. Pemberton Lafajette és barátja. Szathmáry: Humoros esetek. Miller: Trevarrack lord. Hörváth: Mozgó fészületek. Zsoldos: A fekete huszár. Vera vallemásai. Hevesi I: A milói vénusz. Lázár: Új csapáson. Samarov G: A cigány. Eötvös: A balatoni halász vége. Harc az alkotmányért. A bakony. Molnár: Pesti erkölcsök. Gallovich K: Tűzmadár. Blos V: A francia forradalom. Hervieux: Az idegen. Bársony: J. Sugok valamit, Seress J: A végzet. Pakots:

Nemethen: Artzibaschew: Der Tod des Iwanoffe, Wolzogen. Der Bibelhase Bohme M: Reinzauber. Artzibaschew: Millionen. Dumas: Gabriel Lambert: Der Galerensklave. Dumas: Katharine Blum. Krückerkoecker H: Die Herberge zum silbernen Mond. Degré: Das Recht auf Untreue. Bartsch: Die Heindlkinder. Michalski: Anna Kuefer, Jerome u. Tharaud: Aus Sturm u. Not. Bourget: Der Emigrant. Stacpoole H: Fanny Lambert, Mereschkowski: Leonardo da Vinci, Liebchen: Ein Roman unter Männern. Bartsch H: Zwölf aus der Steiermark. Franzos K. E.: Judith Trachtenberg. Schnitzler A.: Liebelei. Alerma Sybilla: Eine Frau, Janitschek M.: Eine Liebesnacht. Grat M. H: Der Mann auf dem Bock. Wasner G.: Dornröschen (Roman) Stillebauer: Die blaue Blume.

Kölcsöndíj havi 1 kor. 20 fill, vagy kötetenkint fizetve 8 fillér.

A könyvek újak és tiszták

Vidéki bérlet

Is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek

A zenemű-kölcsöntárba

Is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill.,

vagy füzetenkint 14 fill.

Fall: Az elvált asszony. Szirmai: Tánccs huszárok. Bodrogi: Károg a holló a jegenyén. Sang u. Klang I—II V. Zerkovitz: Holdvilág-nóta. Puccini: Manon, Szirmai: Háromtól hatig, Férjek vonata, Szerelmes utcák, D'Albert: Tifland, Jacobi: Van de ninc, Curtis: Sorentói emlék, Nádor: Kimegyek a remetőbe, Zerkovitz: Barcarolla, Csibikém. Kunkel: Nagysád akar tőlem kis babát? Ormay: Dicsértessék... Ha te engem, — ha én téged... Nincsen olyan barna leány... Fall: Szerencse malac. Rubens: A hollandi leány, Xaven: csavagó.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése.

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papírkereskedése Aradon.

931

Telefon 383. sz.

Számtalanszor bevált

**MATTONI FELE
GIESSHÜBLER**
SÁVANYUVIZ

húgyhomoknál és
hólyaghurutnál,
mint a húgysavval
megkötő szer.

Alapítva:
1860.

MÜNZI

Állami
távbeszélő
213.

elsőrendű kalap, uri divat és fehérnemű-üzlet

ARADON.

931

— A cs. és kir. 33. gyalogezred tisztikárának szállítója. —

Előnyös fehérnemű-árjegyzék.

Fehér ing, puha redős pique mell 3.50 kor.
Fehér ing puha redős mell, selyem utánzat, megbízható minőség 4.40 ..
Fehér ing puha redős, angol pique mell, ellismert jó minőség 4.40 ..
Színes ing puha redős mell (batizst utánzat) legszebb színekben 3.50 ..
Színes turista ing, batizst utánzat 3.50 ..
Színes zephir turista és utazó ing legszebb színekben 4.40 ..
Eredeti angol zephir ing redős mell, remek szép színekben 5.20 ..

Színes rövid alsó nadrágok. 1.50, 2. 2.80 kor.

Mesés olcsó

harisnya árák.

3 pár fekete vagy
nyers szín 1.50 kor.
3 pár divatosok 1.50 ..
3 pár divatosok
jobb minőségű 1.40 ..
3 pár selyemutánzat
nyers v. színes 2.20 ..
3 pár fél orsóna,
kitűző minőségű 2.90 ..

Kérem kirakataimat annál is inkább megtekinteni, mert nagyon csinos kalap ujdonságok láthatók.

Funkelstein József

**ARADON,
Petőfi-utca Bing-ház.**

Vásárol magyar veres lóheremagot és
lucernát nagy és kis mennyiségben.

Ugyanott kapható **ARANKAMENTES**
magyar here- és lucernamag, mely
a budapesti m. kir. magvizsgáló ál-
lomás által felülvizsgáltatott s ólom-
zárral ellátott, valamint muharmag is

Legújabb tavaszi újdonságok

női divat costümök

női divat felöltők

ottomán kabátok

igen nagy választékban

RADÓ GYULA

==== női felöltő áruháza =====

ARAD, a Minorita-templommal szemben.

Valódi brünni szövetek

az 1909. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény

3.10 m. hosszú

teljes férfiruhához
(kabát, nadrág és mellény)

elegendő, csak

1 szelvény 7 korona
1 szelvény 10 korona
1 szelvény 12 korona
1 szelvény 15 korona
1 szelvény 17 korona
1 szelvény 18 korona
1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20—K.-ért, színt-
ugy felöltőszövetet, turistalódit, selyemkamagart stb.
gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég min-
denütt ismert posztógyári raktár 5331

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha
szövetvásárlását közvetlen Siegel-Imhof cég-
nél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentéke-
nyek. Szabott, legolcsóbb árak. Órási válasz-
tek. Mintahű, tiszteletes kiszolgálás, meg a
legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótlék

egy régióknak bizonyított háziasszer, mely már sok
év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult
köszvénynek, szúrnál és meghűléseknek, bedőrs-
sólésköppen használva.

Figyelemreztetés. Silány hamisítványok miatt
bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üve-
get fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel
és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van
csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.—
és ügyszőlván minden gyógyszerertárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest.
Richter gyógyszerertára az „Arany országház”,
Prágában, Elisabethstrasse 5. sz.
Mindennapi szétküldés.

Steckenpferd- Liliomtej-szappan

767

**Legfinomabb a bőrnek,
valamint nyári pattanások ellen!**

— Mindenütt kapható. —

699—1909. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi,
hogy Strobl Andor makói lakos
végrehajtató javára 900 kor. töke-
követelés és járuléka behajtása
végett az aradi királyi törvény-
szék területén lévő Arad belvá-
rosában fekvő, az aradi 6671. sz.
tjkvben A. + 2. sor 1899/a/2/37.
hrsz. alatt felvett $\frac{1}{2}$ részben vég-
rehajtást szenvedett özv. Mallár
Jánosné sz. Boldizsár Erzsébet és
 $\frac{1}{2}$ részben végrehajtás alatt nem
álló Strobl Andrásné sz. Mallár
Mária tulajdonául bejegyzett Ilona-
utcai 16. számú ház és udvarra
az árverést 3980 korona ezennel
megállapított kikiáltási árban el-
rendelte, és hogy a fentebb meg-
jelölt ingatlan az 1909. évi május
hó 3-ik napján d. u. 3 órakor az
aradi igazságügyi palota földszint
jobbra levő 48. számú helyiségében
megtartandó nyilvános árverésen
a kikiáltási ár felerésze, vagyis
1990 koronán alól eladatni nem fog.

Árverezni szándékozik tartoznak
az ingatlanok becsárának 10%-át,
vagyis 398 koronát készpénzben,
vagy az 1881. évi LX. t. c.
42. §-ában jelzett, árfolyammal
számított és az 1881. évi november
hó 1-én 3333. szám alatt kelt igaz-
ságügyminiszteri rendelet 8. §-ában
kijelölt óvadékképes értékpapirban
a kiküldött kezéhez letenni, avagy
az 1881. LX. t. c. 170. §-a értel-
mében a bánatpénznek a bíróság-
nál előleges elhelyezéséről kiállí-

tott szabályszerű elismervényt át-
szolgáltatni.

Az aradi kir. törvényszék, mint
telekkönyvi hatóság.

Arad, 1909. évi január hó
30 án.

Akay,

kir. tszéki bíró.

1380

Hentesek, mészárosok, vendéglősök figyelmébe!

Ajánlom kipróbált szerkezetű, sza-
badalmazott

jégszekrény

raktáromat.

Tervezek és készítek sörkimerő
szekrényeket szén-sav- és
légnymással.

Husserl Manó

Jégszekrénygyár 1141

Arad, Szt.-Pál-utca II. sz.

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

Telefon 633.

FISCHER ÁRMİN

szobafestő és mázoló.

Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebb
kivitelig elvállal munkákat ugy
helyben, mint vidéken. 1371

Telephon 422.

Új asztalos műhely Aradon.

Van szerencsém a nagyérd. község-
nek b. figyelmét

épület- és butor asztalos

műhelyemre tisztelettel felhívni.
Számos éven át volt alkalmam Buda-
pest, München és Stuttgart előkelő mű-
helyeiben tapasztalatokat szerezni.

Ezen kedvező körülményeknél fogva
abban a kellemes helyzetben vagyok,
hogy a legmészebbmő követelményeket
elégíthetem ki.

Fő elvem: pontos, tiszta, izléses
és tartós munkával szolgálni.

B. pártfogást teljes tisztelettel kér

Reich Dezső

épület és butorasztalos 691

Aradon, Aranykőz-u. 8. — Telefon 422.

Egy tanuló felvétetik.

Nem kell London. Nem kell Páris
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni.

A legkényesebb igényeknek is
megfelelő mértékűen

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER UTÓDA

orthopéd és divat cipészetében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

szűkös különös figyelmébe ajánlom orthopéd
gyógycipőket, melyek megátolják a láb
fejlődését. Gyermekcipőknél, ugyazintén felnőtteknél
nagy sikert eredményeztek értem el, amit számos
elismerés tanúsít. Készítek a valódi amerikai for-
májú cipőket meg nem különböztethető tartós szép
cipőket. B. megrendeléseket kérve teljes tisztelettel

SEELINGER UTÓDA 1381

Brecska Károly

állami cipész tanfolyam szaktanítója.

Árlejtési hirdetmény.

A horosjenői esperességben fekvő Talpas község gör. kel.
templomának újbóli felepitése céljából készült és az aradi gör.
kel. egyházmegye őftisztelendő Szentszékének 285—909 sz. a.
kelt határozatával jóváhagyott terv és költségvetés alapján
ezennel árlejtési hirdetmény tűzetik ki 42,754 kor. 49 fillér
kikiáltási árral. Az árlejtés Talpas községben a felekezeti is-
kola helyiségében 1909. április 25 én délelőtt 11 órakor fog meg-
tartatni.

Feltételek:

1. Árlejtők az árlejtés kezdetén a kikiáltási ár 10%-át,
bánatpénz gyanánt 4275 kor. 45 fillért készpénzben avagy el-
fogadható értékpapirban tartoznak letenni.
2. A terv, a költségvetés és az árlejtési feltételek Talpas
község lelkészi hivatalánál tekinthetők meg.
3. A hitközség fentartja magának azon jogot, melyszerint a
pályázók közül azon vállalkozót alkalmazza, a kiben legna-
gyobb bizalma lesz.
4. A szerződés aláírás után, a vállalkozóra nézve azonnal,
— az egyházközségre nézve csakis a Szentszék jóváhagyása
után válik jogerejűvé.
5. Az árlejtőknek nincs joguk ahhoz, hogy az árlejtésen
való részvételük által felmerült költségei visszatérítését köve-
telhessék.

Talpas, 1909. március 21-én

Popoviciu György,
elnök.

1391

Vizvezeték, csatornázás

berendező műhely,

hol mindennemű csatornázást, fűrdőszobát, szagtalan ürkösette-
ket, vízfűtést, acetelin és Benoid felszerelést és vezetékek beren-
dezését és ezek átalakítását, valamint mindenféle szivattyukat,
Nordonkutakat, 6 óra alatt üzembevehető, ugy helyben mint
vidéken gyorsan és pontosan eszközöltetik.

22 évi tapasztalatom, valamint 13 évi aradi működésem
biztosítékot nyújt t. rendelőimnek arra, hogy az elvállalt mun-
kát szakszerűen, pontosan, lelkiismeretesen, lehetőleg olcsón
eszközölöm.

A n. é. közönség becses pártfogását kéri

1801

Mókos Márton

szerelő mester,

ARADON, PETŐFI-UTCA 4. SZÁM ALATT.

Keresek egy

gépészt

gépjavításra és a
nyári cséplésre. 1419

Ajánlatokat kér

Zsulán György,
Csermő.

Megyei telefon 292. Városi telefon 478.

Scherhag Testvérek

élővirágcsarnoka

Aradon, Andrassy-tér 18. szám,
(Löcs ház) és Orczy utca 26. sz.**Élővirág c okrokat,**
koszorukat 1408

legolcsóbban készítünk.

Videki megrendeléseket gyorsan
és pontosan teljesítünk.Levélileg vagy telefon megrendeléseknél
kérjük a czégre vagy számlára vigyázni.**Zarándon**

nagyobb mennyiségű

gyepszéna eladó.

Értekezhetni

Fritz Jánossal

Zarándon. 1047

**Nagymennyiségű
pléh-pánt
és
maculatura**

jutányos áron

eladó.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fin

tanulónak

3 korona kezdőfizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalba.

24 év óta fennálló

Elsőrangú butorüzlet

haláleset miatt és vezetés hiányába, nagy raktárral és szé-
leskörű vevőkörrelelőnyös feltételek mellett **eladó.**Az üzlet forgalma hitelesen vezetett üzle i könyvekkel
kimutatható, s az bárkinek biztos vagyonszerzés-re nyújt alkal-
mat. Dusan berendezett raktárak! Asztalos és kárpitos műhely!

Bővebb felvilágosítást nyújt: 1416

Özvegy Grünbaum Sámuelné

butorraktára:

Maros-Vásárhelyt.

Üzlet megnyitás.

F. évi február hó 14-én áruraktárunk tűz által elpusztul-
ván, kénytelenek voltunk, annak rendbehozásáig azt szüneteltetni.
Most üzletünket teljesen újonnan felszerelve és berendezve,
van szerencsénk t. vevőink és a n. é. közönség b. tudomására
hozni, hogy azt **megnyitottuk**, ahol dus választékban,
a legjutányosabb árak mellett lesznek kaphatók a legújabb sző-
vetek és blúz kelmék, gyapju és mosó delaineek, vászon, chiffon
és kanavász, fehér és színes asztalnemű, szövet ággy és asztalte-
ritők, szövet és csipke függönyök, továbbá női ingek, hálókabátok,
fehér és színes chiffon és clot alsósoknyák, háztartási kötények,
fehér és fekete disz kötények és sok itt fel nem sorolt cikkek.
Egyben van szerencsénk a n. é. közönség figyelmébe ajánlani
a tűz alkalmával oltás közben a víz által keveset rongált árut,
melyet a legjutányosabban árusítunk. — Tisztelettel**Grünberger L. és Társa**

Forray-utca 2-c. 1401

Fényképezési cikkek.

Bármily gyártmányu

fényképező gépeket

előnyös részletekért. 1415

Fényképezési lenesék bármely minő-
ségben, s az összes fényképezési kellékek
és újdonságok rendkívüli előny árban.**Bloch H.**

papirkereskedése és könyvnyomdája.

Fényképezési cikkek
a gyári raktára. 141

Telefon 126. sz.

600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen.

Videki rendelésekhez részletes hasz-
nálati utasítás és újdonságok is-
mertetése lesz mellékelve.

!! Janiték figyelmébe !!

A közeledő vizsgaidényre ajánlom
kittűnő minőségű, példátlan olcsó-
ságu 1226**vizsgalapjaimat.**100 darabonkint bármily vonalozás-
sal 80 fillér. — Megrendelhető**Weisz Leo**könyv, papir és zeneműkereskedése-
ben Arad, Minorita-palota.

Városi és megyei telefon 230.

Ön csodálkozik!

75.000 pár cipő!

4 pár cipő csak 7 korona 50 fill.

Több gyár fiseseti zavarai folytán meg-
bizattam, hogy igen nagy mennyiségű
cipőt melyen a leszállított áron ajál el-
adják. Ezen oknál fogva eladók**2 pár férfi — és 2 pár
női fűzős cipőt**barna vagy fekete bőrből, orrán kaplival,
erős szegezett talppal, igen elegáns, a
legújabb divat szerint kialakítva, bármely
szám szerint. Mind a négy pár csak 7
kor. 50 fillér, utánvétellel küldve.**R. Reiner Schuh Export**

Krakau, No. 39. 1417

Kicsérelés engedélyezve,
esetleg pénz vissza!

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék!

Magyar ásványviz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Egy liter víz ára palackcsere mellett:

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj
ellen
Borszéki fókut, az ásványvizek királya
Borszéki Kossuth, vérszegénység
ellen
Bodoki Matild, alkális savanyuvízBaross, vesebaj ellen
Borhegyi, húgyhajtó
Boholti, üdítő víz
Előpataki, sárgaság ellen
Felsőrakosi Mária, legcsóhurut ellen
Hargitaliget, üdítő italHorgász, étvágygerjesztő
Káson-Salutaris
Répáti, égvényes ásványviz
Szekely-Selters, idült gyomorbajok
ellen
Sztojka, cukorbetegség ellenKérdezze meg az orvosát
és megtudja, hogy a**természetes ásványviz**gyógyhatása és kellemes íze össze nem
hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel

5987

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

Főraktár Aradon: Barta Dezső urnál.

HA SZÉP AKAR LENNI

használjon eredeti KÁRPÁTI-féle

BENZOETEJ-CREMET

mert ez az egyedüli ideális kéz- és arcbor-finomító. Csodálatosan eltünteti szeplőt és minden bőrtisztatlanságokat. 1 adag 1 kor., mely 2 hónapra elegendő. 6 adag rendelésnél franco. — Kapható a feltaláló Kárpáti János gyógyszer-tárában Arad, Boros Béni-tér 15. sz. Továbbá droguistáknál és illatszer üzletekben Aradon. — Budapesti főraktár: Török József gyógyszer-tára Király-utca 12. sz.

Mást ne használjon és ne fogadjon el, csak az itt látható védjeggyel ellátott eredeti Kárpáti-féle Benzoetej-krémet. Utánzatoktól óvakodjunk.

A n. 6. közönség figyelmébe!!

Értesítés!

Tisztelettel értesitem a n. érd. közönséget, hogy a mai napon Szabadság-tér 17. szám (Dr. Schwartz Jenő ház) alatt

fiu gyermek-ruha készítési Salont nyitottam, 1363

ahol a legmagasabb igényeknek megfelelő munkát teljesítek a legjutányosabb árak mellett. Kérem a n. é. közönség b. pártfogását, tisztelettel

FERENCZ A.

Városi és megyei telefon 250. sz.

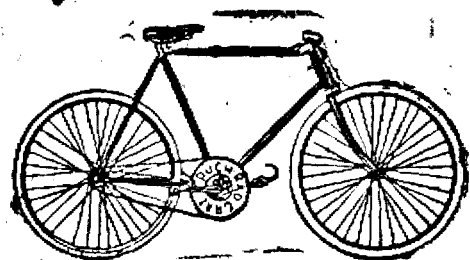
Költözködők figyelmébe!

Éliás Lipót fia butorszallító cég szakavatott emberek alkalmazása és teljes jótállás mellett elvállal mindenféle költöztetéseket helyben és vidékre, nyitott és belül kárpitozott 6, 8, és 10 méter hosszúságú zárt butorszallító kocsival. 1305

Tisztelettel

ÉLIÁS LIPÓT FIA
butorszallító
Arad, Petőfi-utca 4. sz.

Kerékpárosok figyelmébe!

Dus választék „REITHOFFER”, „EXELSIOR”, „KINGSTON” gummikból, Scharlach acetylen-lámpákból. 1202

Hammer Vilmos, villanyműszerész

Arad, Szabadság-tér 7. — Telefon sz. 96.

Arad legrégebbi kerékpár és varrógép raktára és nagy szakszerű javító műhelye.

Megérkeztek az 1909. modellu „PUCH” és „Premier-Helikál” kerékpárok és motorok, egyedüli képviselő e két elsőrendű gyártmányokból, és a világhírű „Pfaff” varrógépekből, gyári árban, kedvező fizetési feltételek mellett.

Az új adótörvények gyűjteménye. (8° rét)

1349

Előszóval, jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázatokkal ellátva.

1. Az általános kereseti adóról szóló törvény. Ára ... 1 kor. 60 fill.
2. A jövedelemadóról szóló törvény. Ára 2 „ — „
3. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló törvény. Ára ... 1 „ 20 „
4. A tőkekamat- és járadékadóról szóló törvény. Ára ... 1 „ 20 „
5. A házadóról szóló törvény. Ára ... 1 „ 60 „
6. A földadótatazster kiigazításáról és a földadó százaléka megállapításáról szóló törvény. Ára ... 1 „ — „
7. A közszolgáltatások egyesített kezeléséről szóló törvény. Ára ... 1 „ — „
8. A közadók kezeléséről szóló törvény. Ára ... 8 „ — „

Mind a 8 adótörvény egy kötetben, ára füzve 10 K;
egész vászonkötésben jelvényekkel ... 12 K.

Mindezen új adótörvényeket könnyebb megérthetőség végett a jogi és államtudományokban jártas szaktekintély bevezetéssel és az egyes szakaszokat utalásokkal és kimerítő magyarázatokkal látta el.

1349

Megrendelhető:

WEISZ LEÓ

könyv, papír és zen műkereskedésében

Arad, Minorita-patota. Városi és megyei telefon 230.

Városi és megyei telefon: 217.

Parkett Rózsa!

Az egyedüli mosható padló viasz, parketták, linoleum, puha padlók, xylolith, butorok, stb. számára.

A parkett Rózsa	szagtalan, míg a terpentin paszta nem.
A parkett Rózsa	világosan tartja a padlózatot, míg a terpentin pasztával bekent padló fekete lesz
A parkett Rózsa	vizzel és szappannal moshatjuk a terpentin pasztával bekent padlón azonban a víz folto-
A parkett Rózsa	kat hagy.
A parkett Rózsa	a padló nem csuszamlós, míg a terpentin pasztával bekent padlón már sokan elcsusz-
sztak.
A parkett Rózsa	ellentáll minden folyadéknak, ugymint tinta, zsír, stb. egyszeri lemósása által eltávolítható.
A parkett Rózsa	igen könnyen kezelhető és nagyon ritkán kell felfrissíteni
A parkett Rózsa	az itt felsoroltak után a legolcsóbb és legjobb padló beeresztő szer.

1348

Főraktár: **STEINITZER N.** festék-, kence és lakk-raktára.
Arad, Andrássy-tér 8

Egészségtani szempontból már a legtöbb állami és városi intézetekben, valamint szanatoriumok, kórházak, szállodák, stb.-ben alkalmazzák.

A Dustless amerikai padló pormen-
testítő olaj egyedüli elárúsítója.

A Dustless amerikai padló pormen-
testítő olaj egyedüli elárúsítója.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Magyarországi kiadások
Kiadóhivatal:
József főherceg-ut 22. szám
Telefon szám: 161.

Magyarországi kiadások a hirdetés alatt levő számokra vonatkoznak.

Am apró hirdetések előre fizetendőek.

Ezen rovathoz minden apró egyszerű hirdetésnek ára 4 fillér, hosszabb hirdetésnek 8 fillér. — Cselekedet kereső vagy cselekednek ajánló apró hirdetés 20 szög 30 fillér, minden további szög 4 fillér — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárult helyein.

Akinek

ismeretség híján

házassárrat,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre,
kulcsárra,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége,

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterületet,
kocsit,
lovat,
halászatot,
telket,

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,
üzletet,
műhelyt,
lakást, stb.;
vagy

Aki

mindezeket vétel vagy bérbérvétel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értezt, ha az

ARADI KÖZLÖNY

kis hirdetési

rovatát használja.

„Éltet a remény“

kérem levelét átvenni. 1413

Kiadó

május 1-ére egy 5 szobás modern lakás alkoffal és hozzá megfelelő mellékhelyiségekkel Bővebbet a színházi versenybázárban. Ugyanott egy elárult kerestetik, csak olyanok pályázhatnak, akik alkalmasak voltak. 1418

Elvesztett

egy kis fehér (fél feje fekete) Fox-terrier kutya. Megtaláló József főherceg ut 9 szám alatt illő jutalomban részesül. 1415

Szöllőkaró

legolcsóbban bármily mennyiségben kapható Cukor Lászlónál Aradon és Lippán. 1420

Kosztot keresek

intelligens izraelita családnál. Teljes című ajánlatokat „Jó koszt“ jellegére kérek a kiadóhivatalba. 1414

Gazdasszonynak ajánlkozok

fiatal özvegy nő, ki a háztartásban tökéletesen jártas, kitűnően főz. Plebániára vagy magányos urhoz is elmegy. 1163

Husvételre

minden felekezeti imakönyvek egyszerű és díszesebb kivitelben a legjutányosabb áron; Hagadák is. Husvét képes levelező lapok nagyban és óriási választékban. Krausz Paulin Színházépület. Telefon 511. szám. 291

Kettős könyvelésben

és a kereskedelmi szakmákban teljesen jártas, németül is tudó állami hivatalnok délutáni foglalkozást keres Ajánlatok „Szorgalmas jellgével a kiadóhivatalba kérek. 1379

3 szobás

udvari lakás előszobával május 1-re kiadó Lujza-utca 3. sz. alatt. 1411

Jó fergalmu

vegyeskereskedés dohánytőzsde és italméréssel halálesett miatt eladó. Bővebbet a kiadóban. 1400

Kiadó

Egy 5 szobás utcai földszintes lakás parkos nagy udvarral. Évi bér 320 frt. Tökölly Imre-ut. 52. 1265

Gépészkovács

ki már több gazdaságban működött állást keres. Cím a kiadóban.

Bercsényi Miklós-utca 33. számú

Magánlakház

(3 szoba, mellékhelyiségek, nagy udvar) előnyös feltételek mellett eladó. Értekezhetni tulajdonossal ugyanott április 8. és 18. között. Ügynökök kizárva. 1422

חפץ חסד

Husvét fehér és vörös borok Nagyvárad chechscherrel legolcsóbban, ugyszintén mindennemű husvét cikk Rothstein Mór fűszer és csemege kereskedésében Arad, Szabadság-tér 3. kaphatók. 1232

Magányos

intelligens házaspár 2 szobás lakást keres május 1-sejére, Ajánlatokat „Pontos fizető“ jelleg alatt a kiadóhivatalba kérek.

Egy bizományi

gazdasági gépraktár igen előnyös feltételek mellett kis tőkével azonnal átadó. Ajánlatok kiadóhivatalba kérek. 1341

Eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 1198

חפץ חסד

Orth. chechscherrel ellátott schiller és fehér borok, ugyszintén szilvórium és mindennemű husvét felvágott öz. Krauszmann Sománénál Asztalos Sándor-utca Orth. izr. imaházépületben kaphatók. 1239

Költözködéseknel

szükséges butorjavítást és tisztítást jutányosan elvállalok. Molnár Antal, Part-utca 4. 1277

Jég

kapható háztartási célokra naponta házhoz szállítva. Petőfi-ut. 7a. — Telephon 199. sz. 1292

Simay-gőzfürdőben

a pénztárnoki állás megürült, melynek betöltésére férfiak vagy nők személyesen jelentkezhetnek. 1353

Jrodista nő,

19 esztendőből való, aki a pénztárkezelést is magára vállalja, vidéki nagy üzletbe azonnali belépésre kerestetik. A családnál teljes ellátást kap. Ajánlatokat Kerpel Izsó könyvkereskedésébe kérek. 1311

Kiadó lakás

Május 1-étől Karolina utca 3. első emeletén 4 szoba, alkove, erkély fürdő és cselédszoba mellékhelyiségekkel. 1340

חפץ חסד

Husvét fehér és vörös borok Nagyvárad chechscherrel legolcsóbban, ugyszintén mindennemű husvét cikkek Guttman Samu fűszerkereskedőnél Aradon, Forrai és Rákóczi-utca sarkán kaphatók. 1283

Ó-Szt.-Annán

1 ház melyben 42 év óta fenálló szatócsüzlet van trafik és korlátlan italméréssel egybekötve halálozás miatt eladó. Öz. Schwartz Márkné Ó Szt. Anna. 1337

A Nagy Sándor

1231 és Török Ignác-utcában levő nagy sarok telek, mely több házteleknek alkalmas (felosztható), a „Cse-rebogár“-hoz címzett vendéglővel együtt, vagy anélkül szabad kézből eladó. Értekezhetni Hoffmann Antal üzletében, Andrassy-tér 14.

Sel Peszach.

Kitűnő borok chechscherrel ellátva, legolcsóbb árban kaphatók házhoz szállítva Klein Mór szőlőbirtokosnál Kossuth-utca 17. Telefon 113. 1313

Szép fejlett

háznál nevelt 8 hónapos, eg sz szelid Suta özike eladó. Weinberger Menyhért-nél, Csermő. 1358

Kereskedő segéd.

Egy ügyes, fiatal fűszerkereskedő segéd, ki a román és német nyelvet bírja, felvétetik Dürr Kocsárd-nál, Aradon. 1363

Intelligens uri családohoz

megfelelő lekással teljes ellátásra adnám 7 éves leánykamat. Levelek „Jól megfizetem“ jellegre kéretnek a kiadóhivatalba. 1362

חפץ חסד

Husvét veres és fehér bor, valamint szilvórium legolcsóbban kapható Farkas Ábrahám-nál Arad, Lázár Vilmos-utca 1—2. 1316

Katóságilag engedélyezett

kiadású könyvek, papíráruk és rőszerekben üzletáthelyezés miatti. Ingusz I. és Fia könyv-, papir- és írószer kereskedésében, Weitzer János-utca. 173

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket legmagasabb áron úgy helyben, mint vidéken is. Könyvtárak kiegészítése és berendezése. Antiquár könyvek nagy készlete. Irodai cikkek, nyomtatványok. Kerpel Izsó könyv-, papirkereskedése és kölcsönkönyvtára Aradon. 262

Eladó

1118

Orczy-utca 7. számú ház. Ugyanott 250 hektoliter prima mokrai bor. Borvevőnek aradi házamban ingyen pincét és hordót adok szüretig.

Van szerencsém

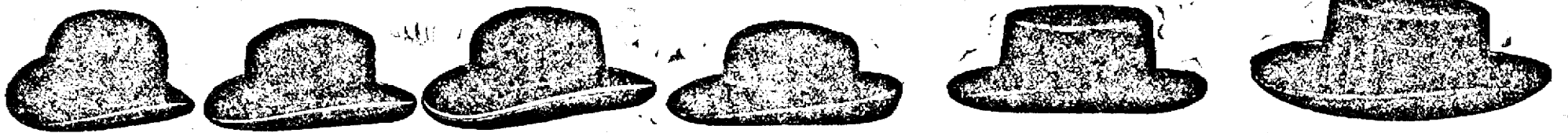
a n. é. közönség b. figyelmét felhívni címre, hol a legmagasabb árban veszek uraságoktól levett férfi ruhát, városi és utazó bundát és mindenféle egyenruhát helyben és vidéken. Bleier I. zsibáros, Szent Pál-ut. 12. 1354

FISCHER SIMON Nagyáruháza

olcsó tavaszi árjegyzéke.

303

Arad, Szabadság-tér 12. szám.

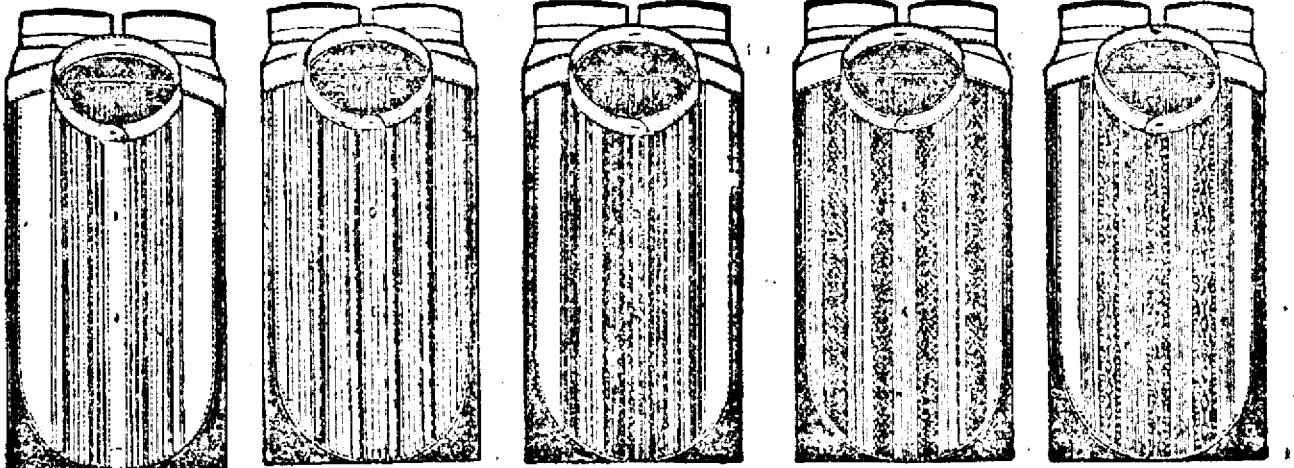
Divatos kemény kalap frt. 2-25. frt. 3. Divatos puha strapa kalap frt. 1-50, frt. 1-75. Finom színes és fekete alap frt. 1-90, frt. 2-50. Sportkalap, vízmentes frt. 1-80, frt. 2-25. Legújabb fínkalapok minden színben s formában frt. —.90, 1-25, 1-50. Elegáns nyulszőrkalapok színe és fekete ujdons. frt. 2-50, 3-—

Figyelem!

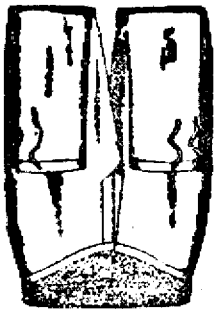
Ertesítés!

Értesitem a t. vevőközönséget, hogy a cégemnek sikerült készpénzért nagyobb partivételek férfi fehérnemű, férfi és női esőernyők, zsebkendők, és nagy mennyiségű férfi és női harisnyákat beszerezni, miáltal a t. közönség most a cégünél a szükségletét rendkívül olcsó árban beszerezheti.

Vidéki megrendelések pontosan lesznek eszközölve.

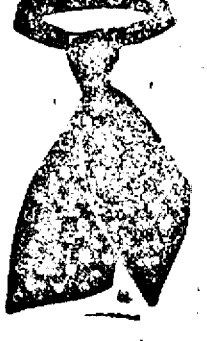
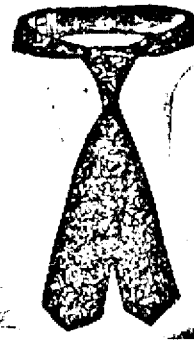

Férfi ing színes mellű frt. 1-35. Puha fehér férfi ing madapolan reklám ár frt. 1-45. Férfi chiffon ing kemény mellű frt. 1-25, frt. 1-45. Finom angol Sephler férfiing ujdonság, rekl ár f. 1-75. Francia batisating cégemnek különlegessége frt. 1-95.

Francia Kopper alsónadrág hímzésű rekl ár 98 kr. 1-25

Finom helybeli készítményű férfi cipő Rex vagy Chewreux frt. 5-90 és frt. 6-50.

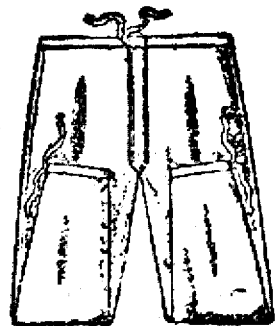
Fin selyemnyakkendő reklám ár 5 kr

Selyem nyakkendők ujdons. 35 kr., 39 kr.

Finom selyem magantöltő nyakkendő 39, 45 és 50 kr

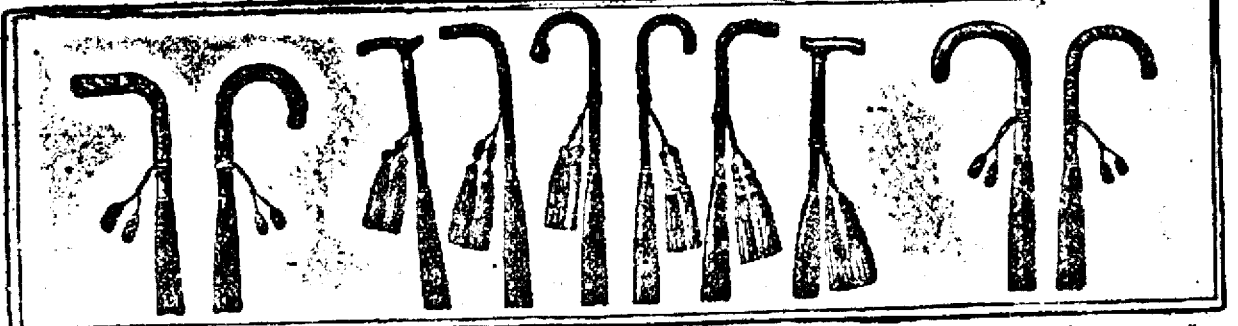
Ujdonságok tiszta selyem nyakkendők selyem bálissal 50 kr.

Különlegességek egész női és Brokt selyem nyakkendőkben, 75 kr.

Lábvédő bőrös vászonból reklám ár 85 és 95 kr.

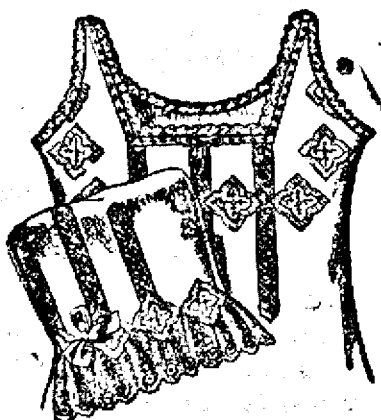
Finom helybeli készítményű férfi Rex fűzős cipő frt. 5-95. Chewreux bőrből 6-75 és frt. 7-75.

Kötő strapa ernyő reklám ár frt. 1-25 és frt. 1-35.

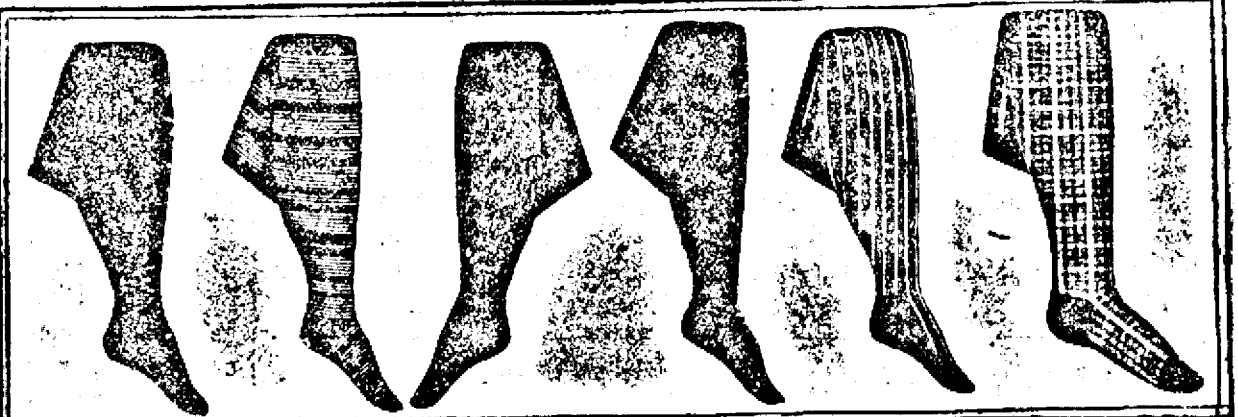
Kötő női és férfi strapa ernyő frt. 1-39. Finom selyem férfi és női ernyő csak cégemnél kapható! Frt. 1-75.

Ujdonság! Boternyő frt. 1-95, Boternyő bőrtokkal frt. 2-45.

Finom madapolan női ingek és nadrágok nagy választékban 95 kr., frt. 1-25. frt. 1-75.

Női hálókabát nagy választékban frt. 1-50, 1-75 1-90.

Figyelem! Női és férfi harisnyákban rendkívül nagy Partivétel folytán valóban bámulatos olcsó árak! Ne mulassza el senki ezen jó alkalmat kihasználni!